TIGAY TAY

NĂM THỨ NĂM—THỨ BẢY 8 JUIN 1940—SỐ 211, GIÁ 0p12

TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ : 80, ĐƯỜNG QUAN THÁNH—TÉL. 874

THƯ-VIỆN TRUNG-ƯƠNG
C 563

Ý NGHĨA SỰ TỰ TỬ

— Tại sao cô lại tự tử ?

— Tôi chán đời ! Ông tính tôi thì tôi muốn may áo màu vàng, mà nhà tôi lại cứ bắt tôi mặc áo màu xanh !

Nên biết

CỬU-LONG-HOÀN

Một thứ thuốc được phổ thông nhứt ở Đông-dương

Cửu-Long-Hoàn là một bửu-dược phát-hành bởi nhà thuốc Võ-Đình-Dần ở Cholon (Nam-Kỳ) N° 323 rue des Marins, nhà thuốc sáng lập gần 20 năm, được tín dụng nhứt ở xứ mình.

Các cụ hơi thấy mệt, kém ngủ, mất ăn, là phải dùng một hoàn Cửu-Long.

Những người gầy gò mất huyết phải nhờ thuốc Cửu-Long mới thấy mau lại sức.

Các thanh-niên nam-nữ vì làm việc nhiều mà mất sức, con người phải xanh xao, trí hóa phải mờ mệt, họ đều khuyên nhau phải uống vài ngày thuốc Cửu-Long.

Các tiểu-thơ thiếu-phụ muốn nhan sắc được tươi trẻ, muốn khi huyết được hồng hào, nếu không nhờ đến thuốc Cửu-Long thì không còn biết nhờ thuốc nào hơn nữa.

Thậm chí, những người ngồi lâu đánh bài mệt nhọc, có truyện đi xa thức đêm cũng đều phải dùng 1 hoàn Cửu-Long mới lấy lại sức khỏe mau chóng trong mấy phút.

Cửu Long Hoàn thật là thứ thuốc huyền diệu, rất có ích cho đời người, xưa nay, từ bình dân đến trưởng giả đều ngợi khen, khắp Trung, Nam, Bắc, các danh sĩ giai nhân đều yêu chuộng

Người ta đã thường nói :

Muốn sống phải nhờ cơm,
muốn có sức khỏe
phải nhờ Cửu-Long-Hoàn.

Cần nói ấy đã đúng với sự thật.

Vậy những ai, dầu thuộc phái tân học hay cựu học xưa nay chưa gặp dịp có thiện cảm với thuốc Á-đông, bây giờ nên dùng một hoàn Cửu-Long thử xem.

Dùng cho biết cái công trình kinh nhân của kẻ Phát minh Cửu-Long-Hoàn, một thứ thuốc không thẹn với phạm vi của nó ở giữa thời đại mà khoa-học đã thịnh thế và xướng minh.

Thuốc Cửu-Long-Hoàn có bán cùng các hiệu buôn lớn nhỏ khắp xứ, không nơi nào là không có trữ. Giá một hộp 2 hoàn là 1p.10

Đứng làm tổng-phát-hành cho toàn hạt Bắc-kỳ, Ai-lao và Thanh-hóa, Nghệ an, Hà-tĩnh, là hãng Vạn-Hóa số 8 phố Hàng Ngang Hanoi.

Các thương-gia xa gần muốn trữ bán Cửu-Long-Hoàn và các thứ thuốc Võ-đình-Dần, Phục-Hưng xin do nơi hãng Vạn-Hóa Hanoi.

Ở xa gởi thơ mua dùng, sẽ gởi thuốc lãnh-hóa giao-ngân ở nhà giấy thép.

nhà in RANG DÔNG

194 PHỐ HÀNG BÔNG LỜ — HANOI

Một nhà in tổ chức rất hoàn bị, nhận in đủ các công việc của các công sở và tư gia, in các thứ sách vở, báo chí, tiểu thuyết, factures, reçus, cartes visites, invitations, faire part, cahier des charges v v,

Nhà in RANG DONG
194, Phố Hàng Bông Lờ — Hanoi

Một nhà in mới mở, dưới quyền giám đốc của ông NGHIÊM XUÂN HUYẾN. Có nhiều chữ mới, và nhiều kiểu chữ, công việc in mỹ thuật nhanh chóng đúng hẹn, giá phải chăng. Muốn về sau này khỏi hối hận về giá cao hạ, in xấu, đẹp, thì : Trước khi in bất cứ một thứ gì, nhiều hay ít, quý vị nên lại hỏi giá, xem mẫu và chữ của

Nhà in RANG ĐÔNG
194, Phố Hàng Bông Lờ — Hanoi

DOCTEUR

NG. MANH THAN

CLINIQUE ET MATERNITÉ
CABINET MÉDICAL
49-51 Avenue du Grand-Bouddha
Téléphone 830

Médecine générale et infantile
Dermato - vénérologie
Rayons X — Rayons U. - V et I.-R
Diathermie — Ondes Courtes
Courants Galvano — Faradiques

CONSULTATIONS
Matin : 8h. à 11h.
Soir : 3h. à 6h.

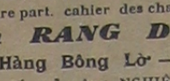
◆◆◆

CABINET D'ARCHITECTE

LUYỆN, TIẾP, ĐỨC
42 Borgnis Desbordes, Hanoi
Téléphone : 679

◆◆◆

PHÒNG - TÍCH VÀ PHẠM - PHÒNG
HAY LÀ ĐAU DẠ DÀY

Thuốc hay nổi tiếng khắp Đông Dương giấy khen rất nhiều cảm ơn thật lắm

Khi đầy hơi, khi tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng vó bình bịch. Khi ăn uống rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua). Thường khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng nổi hòn, khi đau lưng, đau ran trên vai. Người thường ngao ngán và mỏi mệt, buồn bã chân tay, bị lâu năm sắc da vàng, da bụng dầy. Còn nhiều chứng không kể xiết. Một liều thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay. Liều một bận uống 0p45. Liều hai bận uống 0p25. Con chim

Vu dinh Tân ân tứ Kim tiền năm 1926
178 bis Lachtray, Haiphong

Đại lý phát hành toàn tỉnh Hanoi : AN HÀ 13 Hàng Mã (Cuivre Hanoi
Đại lý phát hành khắp Đông dương : NAM TÂN 100 phố Bonnal, Haiphong
Có tới 100 đại lý khắp Hanoi và khắp các tỉnh Trung — Nam — Bắc kỳ — Cao mên và Lào có treo cái biển tròn.

Cô-tinh Ích-tho

Thuốc hoàn chuyên trị bịnh : **MỘNG-TINH, DI-TINH,** và **HƯỢT-TINH.** Thuốc làm cho êm-ái nguyên, không còn hơi hộp, giựt mình, làm tim hồi đập mạnh **CỐ-TINH ÍCH-THỌ** hòa hưởng sưa bộ âm-nang, bồi bổ buồng thận đã hư nhược. Bịnh **MỘNG-TINH, DI-TINH** nhẹ trong 1, 2 năm, uống 2 hộp **CỐ-TINH ÍCH-THỌ** là thật mạnh. Bịnh nặng đến **HƯỢT-TINH,** lâu 5, 7 năm, uống trong 5 hộp là dứt tuyệt. **CỐ-TINH ÍCH-THỌ** hay ở chỗ trị bịnh thật la, và danh tiếng nhờ ở chỗ trị bịnh không bao giờ trở lại

Chớ lầm **CỐ-TINH ÍCH-THỌ** với nhiều thứ thuốc trị bịnh **DI-TINH** khác chỉ làm uất-tinh, tiêu không sánh dặng, để người bịnh tưởng là thuốc hay.

■ *1 hộp 1p00. Có bán khắp nơi và tại* ■

Nhà thuốc VÕ-ĐÌNH-DẦN
CHOLON — SAIGON — PNOMPENH — VINH

◆◆◆

Ets VẠN-HÓA
8 Rue des Cantonnais — HANOI

croyez-moi

ce nouvel aliment pour la peau *supprime* LES RIDES

Son effet sur la peau [illegible] presque magique. En deux ou trois semaines, je paraîs 10 ans plus jeune. L'aliment Tokalon Rose — il a été dit un Spécialiste — est tiré de la peau de jeunes animaux soigneusement sélectionnés — c'est un extrait [illegible] ceux, tout semblable aux riches [illegible] une peau humaine jeune et saine. Appliquez Crème Tokalon — Blocel — Aliment [illegible] Peau, chaque soir avant de vous coucher. Elle nourrit et rajeunit la peau pendant le sommeil. Le matin, mettez de la Crème Tokalon. Aliment pour la Peau, Couleur Rose. Aliment pour la Peau, pour rendre la peau fraîche mon grasseil, pour rendre la peau [illegible] claire et douce comme velours. Les résultats sont garantis avec les Crèmes Tokalon Aliments pour la Peau, sinon l'argent est remboursé.

Agents F. MARON A. ROCHAT et Cie
45 Boulevard Gambetta — Hanoi

SÁCH MỚI

LỐI VÕ THƯỜNG DÙNG

Nhiều lối võ thường dùng như bị bóp cổ, gỡ và bóp lại đánh ngã. Bắt dao, gậy, ba toong v. v... Hình vẽ rõ, rất dễ học. **Sơn-Nhân** soạn. Giá 0p30. 2) Bã in lần thứ sáu, có thêm bài thuốc và cách chữa chứng :

ĐƯƠNG GIAO-CẤU MÀ CHẾT NGAY !?

Lần trước đã thêm « cách thật rửa khôn khéo để tự chữa khỏi ngay các bệnh Lậu v. v...» Đó là cuốn **«NAM-NỮ BÍ-MẬT CHỈ-NAM»** *chuyên dạy việc Vệ-sinh hôn nhân của Nam Nữ...*

Có nhiều hình vẽ rõ và bài thuốc để dùng. Giá 0p50 Ng. An Nhân thuật (1)

Ở xa gởi mua cả 2 cuốn một lượt cước có 0p20 (Contre remboursement là 1p20. Thơ và mandat để cho nhà xuất bản :

NHAT-NAM THƯ-QUAN
19 Phố Hàng Điếu — Hanoi

1— Muốn biết rõ giá trị của sách N.N.B.M.C N. xem trang đầu số báo 206 (ra ngày 6-4-40)

TỦ SÁCH ĐỜI NAY

CÒN MỘT SỐ RẤT ÍT

THỪA TỰ *của* KHÁI-HƯNG 0p.80
MAI HƯƠNG *và* LÊ PHONG *của* THẾ-LỮ 0p.55
NGÀY MỚI *của* THẠCH LAM 0p.55
SÁCH HỒNG *ông* ĐỖ BỀ 0p.10
CON CÁ THẦN 0p.10

MỚI RA

CON ĐƯỜNG SÁNG *của* HOÀNG ĐẠO 0p.50
CUỐN SÁCH (*Sách Hồng số 3*) *của* THẠCH LAM 0p.10
TRƯỚC VÀNH MÓNG NGỰA (*Mới in lại*) *của* HOÀNG ĐẠO 0p.35

SẮP RA

GÁNH HÀNG HOA *(Tái bản)*
LẠNH LÙNG *(Tái bản)*
HAI THỨ KHÔN (*Sách Hồng số 4*) *của* THẾ LỮ

◆◆◆

Cours pratique

d'HARMONIE

en 3 mois
du 15 juin au 15 septembre 1940 par

NGUYÊN - XUAN - KHOAT
46 Rue Richaud

Prix du Cours : 15p payable d'avance — S'inscrire avant le 15 juin — Novembre d'élèves limité.

◆◆◆

BẢO-PHẾ LINH-ĐƯỢC

Thuốc **BẢO-PHẾ LINH-DƯỢC** chuyên trị các bịnh ho mới phát và lâu năm của người lớn trẻ con. Bịnh ho mới phát như ho gió ho khan, có đàm, cảm ho, trị trong 24 giờ đã bớt. Bịnh ho lâu năm đều có đàm xanh, đen, có huyết, ho kinh niên, ho lao, trường-phục bằng **BẢO-PHẾ LINH DƯỢC** rất mau mạnh. **BẢO-PHẾ LINH-DƯỢC** làm mau lành các vết thương trong phổi, tăng máu đỏ, hết nóng dơm, hết đổ mồ hôi trộm.

BẢO-PHẾ LINH-DƯỢC làm máu đỏ, ăn ngon ngủ được, tức thực phục ho, người bịnh mau mạnh **BẢO-PHẾ LINH-DƯỢC** là bạn quý của những người có bịnh ho. 1 hộp 1p00.

Có bán khắp nơi và hỏi tại nhà thuốc :

VÕ - ĐÌNH - DẦN
Cholon - Saigon - Pnompenh - Vinh

◆◆◆

Ets VẠN - HÓA
Rue des Cantonnais, — Hanoi

— Các chán nhà tôi thì gầy thế này, bà thì gầy mà các cháu lại mập mạp như thế !

— Ấy chỉ có vài đồng bạc thôi đấy mà hơn cho chúng nó đi Đồ-sơn Tam-đảo. Bà nhớ nhé *Nhi khoa bồi bổ số 8* của hiệu **VÕ-VĂN-VÂN**

NHỮNG MÓN QUÀ QUÝ CÓ BỔ ÍCH CHO TINH THẦN

Muốn biết rõ mình là « Người » hay « Ngợm », hãy đón coi cuốn :

người, ngợm !

tức là tập truyện thần các nhân vật của xã-hội hiện tại, do Tam Lang soạn rất công phu. Sách vừa in xong, sắp phát hành.

ĐÃ XUẤT BẢN :

có gái giặt sa

tiểu sử Tây Thi, do cụ Hoè Lâm dịch theo bi-bản của người Tàu. **Giá 0p35** *(gần hết)*

đời vô định

tiểu thuyết của Phạm ngọc Khôi. Bạn đọc rất hoan nghênh, nên đã in lần thứ hai. **Giá 0p40**

IN GẦN XONG :

ái tình

(Xét về tâm-lý và Y học) của Thu-An, cuốn sách mà nam-nữ thanh-niên cần phải đọc để hưởng những phút mê ly của tình yêu. Chẳng phải là tâm thư, *ái tình* là một quyển sách gối đầu giường của các bạn trẻ đứng đắn, muốn tìm kiếm người yêu của các cặp vợ chồng sơn muốn hưởng hạnh phúc gia đình. Tác giả soạn ngót 10 năm mới xong, khảo-cứu ngoài 200 cuốn sách của các bác sỹ trứ danh trên hoàn cầu. Sắp có bán

Ở xa, mua sách bằng timbres, gửi thư về :

«Éditions Choisies» 62 rue Takou Hanoi

Đã lựa chọn được những tác phẩm hay để in dần :
Bến Sông Thao của Nguyễn văn Phú, *Ngày Thơ* của Nguyễn khắc Mẫn, *Cũng đời thanh niên* của Tam Lang, *Nước dục bụi trong* của Phạm ngọc Khôi, *Tiếng đàn khêu đâm* của Nghiêm Tử, *Con tướng ngu* của Vũ trọng Can, *Tôi giết người* của Thiệu Lùng, *Nguyễn Du* (phê bình văn chương) của Thu An, *Cơm đen* của Cường Sỹ, *T X L* của Lê trăng Kiều, *C.B.I.* của Lan Khai v v...
Không kể tác giả những nhà văn danh tiếng, hay mới ra đời, nếu tác phẩm có chân giá trị, đều liệt vào loại sách Editions Choisies

Rất
THƠM và MƯỢT
Vì vậy người lịch sự bao giờ, cũng dùng nó. Bán tại các cửa hàng lớn Trung Nam Bắc kỳ.

C'est écrit :

Tôt ou tard vous achèterez des chemises à col **Baleiné** et **Trubénisé** chez votre chemisier spécialiste

THUAN THANH LONG
15, Rue du Riz — Hanoi
Agent à Namdinh :
BAZAR AU BON MARCHÉ
140-142, Paul Bert
— Nam-dinh —

◆◆◆

Ouverture

LE SAMEDI
14 OCTOBRE
1939

CABINET PROPHYLACTIQUE

du docteur Hy
Ancien Interne de l'Hôpital St Lazare de Paris
Spécialiste des maladies vénériennes

Ouverture en permanence la nuit de 22 heures à 6 heures du matin

POUR tous soins préventifs contre les maladies vénériennes
(Đề phòng bệnh hoa-liễu)

N. 2 — RUELLE HỘI-VŨ

◆◆◆

CHỈ GIÙM

AI MẮC BỆNH LAO

Bệnh ho lao, ho ra máu, ho khắc khắc, ho có đàm trắng, xanh vàng, môi thối, bịnh nhơn có khi bị thành nóng lạnh, mà đã điều trị thuốc Tây, Nam không dứt, nên uống thuốc gia truyền của cụ TRỊNH HẢI LONG (*nội tổ ông đốc học Hào*). Thuốc đã cứu đặng muôn ngàn người. Có 2 thứ : thứ 5p. và thứ 3p.50. Ở xa mua thuốc gửi mandat cho ông :

TRỊNH-VĂN-HÀO, Directeur Ecole
Villa n° 110 rue Va soigne
Tândinh, Saigon

Vài mốt đặc biệt tặng phái đẹp

CHUYÊN

của TÔ-TỬ

Mốt thể thao — *Phụ-nữ tập thể thao là một sự rất hay. Phiền nỗi, gặp các bạn gái ngoài đường, người ta không nhận rõ những bạn nào có cái hay ấy, mà cái hay ấy, cũng như nhiều cái hay khác, cần phải phô ra rõ ràng. Đây một kiểu áo chế riêng để phân biệt các bạn gái ưa tập thể thao. Áo thêu trên ngực hình một quả tạ từ 1 đến 100 kilos tùy theo sức vóc của từng bạn. Áo may lối nào cũng được.*

Mốt tang chế — *Điều cần là phải dùng hàng đen khâu với hàng trắng. Còn dùng bao nhiêu hàng đen bằng rộng hay hẹp tùy tang lớn bé và sự thương người chết các bạn gái để chỗ nào. Thí dụ: chồng chết, bạn thương lắm, thương « hết cả người », thời bạn dùng áo màu đen toàn, chỉ có đường viền là trắng. Nếu thương để từ cổ trở lên miệng thì cổ áo hàng đen còn toàn áo trắng nuột. Nếu bạn chỉ thương chút xíu thôi (mốt này chắc ít bạn dùng) bạn may toàn áo trắng, cổ tay viền đen rất mảnh. Xem hình vẽ kèm đây. Kiểu này của người quả phụ thương chồng từ bụng trở lên.*

Mốt ăn trộm — *Vẫn biết đã đi ăn trộm phải lần lút không để ai thấy thì còn cần gì mặc « mốt » vì ăn mặc diện, có bao giờ để mình nhìn đâu, chỉ cốt cho người ngoài. Nhưng đi ăn trộm thế nào cũng có ngày gặp đôi xếp; tất nhiên đến sở mật thám rồi vào nhà pha. Trong những trường hợp ấy, nhiều người đàn ông nhìn. Cho nên dù là đi ăn trộm, các bạn gái cũng cần phải mặc « mốt ». « Mốt » này tùy các bạn, theo sự tiện lợi của nghề. Chưa đi ăn trộm bao giờ, nên tôi chịu không biết khuyên các bạn dùng kiểu nào. Song thiết tưởng đừng mặc quần áo chẽn quá, không tiện sự khám xét trong người.*

Mốt tự tử — *Độ này nhiều bạn gái đi tự tử lắm. Vậy mà các nhà thợ may chưa ai nghĩ kiểu để dùng vào việc ấy. Phải cái may áo tự tử chỉ dùng được một lần, hay thích lắm tới hai ba lần là bỏ. Như thế phí quá. Tiện hơn dùng áo tắm, tự tử xong, còn được việc khi đi nghỉ mát ở bãi bể. Điều nên nhớ là mặc kiểu rất khêu gợi để những người biết bơi hay không (biết cũng vậy) xô nhau xuống cứu. Cổ và tai đeo chuỗng lớn để khi nhảy tủm vào nước, người ở xa cũng nghe thấy mà chạy lại.*

Hanoi... 36 Phố Phường nghỉ một kỳ

Ma lấy vợ.

ĐỜI nay chưa chắc là đời của khoa học. Vì đối với nhiều người, nhất là đối với annam và người tầu, đời nay vẫn còn là đời của ma quái, hồ ly như trong chuyện Liêu-trai.

Chẳng thế mà cách đây mới hơn nửa tháng, ở Hải phòng lại xảy ra một đám cưới ma.

Mười năm về trước, một cô con gái Tầu mỹ danh là Vầy Thầu, mới lên bảy tuổi, không may bị bệnh chết. Cùng năm ấy, một ông chủ hiệu kia cũng mất một cậu con trai nhỏ. Theo lời các báo kể lại và những người không rõ chuyện, thì hai nhà có hai đứa con bất hạnh kia không quen biết nhau bao giờ cả.

Bỗng, gần đây, đột nhiên cậu con trai về báo mộng cho cha mẹ rằng ở dưới âm ty đã gắn bó với cô Vầy Thầu, và vì thế xin cha mẹ cho mối lái nói với ông Quan Vinh, bố cô Vầy Thầu, cưới cô về cho. Hình như cậu khóc lóc và thảm thì một cách thảm thiết lắm.

Rồi từ đó, tin đi mối lại, việc hôn nhân của cậu thành. Sính lễ đã đủ, nhà gái may áo quần cho cô dâu ma, rồi được ngày lành tháng tốt, chú rể, nghĩa là một lá bài vị, đi xe đến đón cô dâu, nghĩa là một lá bài vị khác. Duy chỉ có các người đi đón dâu, đi đưa dâu ăn uống no nê là thật. Tiếc rằng hôn lễ chỉ có thế, vì muốn cho đủ, đáng lẽ phải đem hai cái bài vị ấy, nghĩa là cô dâu và chú rể, đến lạy trước các bàn thờ tổ tiên nữa.

Và muốn cho đúng xã giao theo lối báo *Đàn Bà* và cho đúng luật

thì phải bắt hai cái bài vị ấy làm lễ trước mặt bố mẹ họ, rồi lại phải đưa cô dâu và chú rể ma ấy ra tòa đốc lý ký tên vào sổ giá thú nữa: Chắc rồi đây, vợ chồng cô Vầy Thầu, sẽ hiện lên lần nữa

HOA ĐẦU MÙA...

HOA

CUỐI tháng ba, trong khi trời xuân đã có mây trắng bay, tấm gương nước trong và phẳng của hồ ao cũng bắt đầu lấm chấm những lá nhỏ và tròn, màu xanh như ngọc thạch. Rất chóng, vùng lá sen lớn rộng dần dần, nhưng chưa hẳn vượt lên khỏi mặt nước.

Buổi sớm, những buổi sớm mùa xuân êm lặng và man mát, mặt hồ hiện một cảnh tượng tron biếc đẹp vô cùng. Sương lạnh đã đọng suốt cả đêm trên mặt nhung của lá sen, thành những giọt nước sáng như bạc, lấp lánh muôn nghìn màu sắc của ánh nắng. Nước tinh khiết, và đậm vị thơm của lá sen, tựa như nước uống của các tiên nữ ngoài phàm trần. Những nhà ưa trà quý và cầu kỳ, thường bơi thuyền đi hứng cái nước đọng ấy để pha một ấm trà uống lúc còn tinh sương. Vì lá sen cũng có một mùi thơm, theo gió thoảng đi âm ấm.

Ngày càng lên, những giọt sương trên lá ấy lại dần tan ra hơi biến đi không để lẫn một chút bụi. Rồi buổi chiều xuân đến, phủ trên vùng lá mặt hồ những màu sắc huy hoàng, một vẻ rực rỡ không cùng. Các bạn chắc biết nắng chiều xuân hay tản ra thành những bụi vàng; ấy, thoạt tiên là một reo vàng chói lói. Vàng ở nền mây, vàng trong gió, vàng điểm chung quanh cái vòm cây vải nở đầy hoa. Rồi vàng rơi xuống nước, xuống mặt hồ, hòa với màu rêu, màu tím loáng ra ở lưng chừng sống. Gần bờ là những chiếc lá sen tròn nhỏ, trong cảnh sắc ấy, giống như những cái đĩa ngọc thạch quý và trong của một nhà vương giả nào.

Sang tháng tư, sen đã lan khắp mặt hồ, và lá đã cao hơn mặt nước, cái mở tròn nguyên vẹn, cái bầy còn uốn cong. Tháng tư là tháng thời tiết hay thay đổi, hay có những cơn rông đi trước những trận mưa rào, những buổi chiều hay có ráng lạ, hoặc hồng đỏ, hoặc vàng non và tươi cả một bầu trời. Hồ sen lúc đó biến theo những cảnh sắc rất kỳ diệm.

Cơn gió yên và mưa tạnh, tất cả các lá sen đều nghiêng ngả về một chiều, đường lật còn giữ nguyên vết gió đi. Ráng chiều khiến màu xanh của sen trở nên trong sáng, một màu xanh ngọc mong manh. Màu sắc ấy phảng phất tung bay cả ngoài không, không nương dựa vào đâu, huyền ảo như không có thực. Lá sen đều lật lại nửa vời, phô ở phía trái cái màu hồng tươi và nhạt: người ta tưởng ánh nắng buổi sớm pha trên đó, và trong buổi chiều, vừng sen làm lại cả bình minh.

◆

Đến kỳ sen nở... Có bông vượt hẳn lên cao quá tàu lá, có bông kín đáo nấp dưới bóng xanh, nở xát ngay mặt hồ. Trong cái vòng chen của cánh lụa, nhụy hoa giữ được cả cái nóng của mùa hạ và cái mát rợi của nước trong.

Sen có hai thứ: quỳ và sen, như

XA GẦN

dề nài về việc ấy. Và rồi sau đến lúc đẻ con, họ cũng sẽ hiện lên để đòi bố mẹ vào ổ sinh nữa mới nghe.

Thật là nên thơ. Chỉ phiền một nỗi, nếu ma nào cũng như thế cả, thì chẳng mấy lúc mà cõi đời này thành của ma hết.

T. Vân

Một ý nghĩ gàn-gàn

Tôi có nhiều dịp nghĩ ngợi vẩn vơ về một truyện cổ tích Ả-rập trong «Thiên phương dạ đàm».

Truyện ấy nói đến một xứ không có đàn bà góa chồng và đàn ông góa vợ. Không phải vì những vợ hay chồng của nam nữ quốc dân xứ ấy không bao giờ chết. Nhưng chỉ vì nếu trong đôi vợ chồng nào có một người chết thì người kia cũng phải chết theo.

Cái tục lệ ấy kể cũng khắc nghiệt dấy.

Nhưng nghĩ cho kỹ, trong sự khắc nghiệt ta cũng tìm thấy những điều khá hay.

Trước hết, ta có thể biết chắc rằng những đôi vợ chồng trong cái xứ lạ lùng kia, nếu không hẳn thương yêu nhau, ít ra cũng săn sóc đến sức khỏe của nhau một cách rất chăm chỉ. Bà vợ, dẫu là một con sư tử hùng dũng, sẽ hết lòng thuốc thang và ngoan ngoãn mỗi khi ông chồng gặp lúc trái gióở trời. Còn ông chồng, dù vũ phu đến đâu cũng sẽ dẹp cái thiên-tính của mình lại để khỏi thương tổn đến mảy may «sự sống» của bà vợ.

Tất nhiên người ta không bao giờ nghe thấy những vụ chồng giết vợ hay vợ đầu độc chồng. Không ai có lợi vì cái chết của người bạn trăm năm, nên cả những câu nguyền rủa độc địa — hoặc nói lên thành tiếng, hoặc giữ ở trong ý mong mỏi nhiệt thành cũng không bao giờ có.

Biết bao nhiêu sự tốt đẹp mà trí tưởng tượng có thể tạo được ra!

Cái xứ độc-nhất kia, ở một vài phương diện, có thể coi như là một xứ uyên-ương lý tưởng của thế giới.

Và bởi thế, những khi thấy những tấn kịch gia đình hằng ngày thuật lại trên các báo: truyện tình phụ, truyện ghen tuông, truyện án mạng, chồng đánh vợ đến chết, vợ tự tử vì chồng nghi ngờ, hay vợ bỏ thuốc độc cho chồng để theo trai...; mỗi khi thấy thế, tôi lại thoáng nghĩ đến cái tục lệ dị kỳ — và đáng yêu — ở câu truyện Ả-rập.

L. T.

Việt-Pháp tự điển

Chúng tôi vừa được nhà xuất bản Thái-lai gửi tặng tập I pho Việt-Pháp tự-điển, pho sách mà chúng tôi đã công kích trong báo Ngày Nay số 199 sau khi đọc cẩn thận hai trang quảng cáo bằng chữ A của mấy ông tác giả.

Lần này nhận được sách, cố nhiên chúng tôi mở ngay ra xem lại những chữ và những chỗ sai lầm mà chúng tôi đã đánh dấu. Thì thấy — chúng tôi rất lấy làm vui mừng và sung sướng nhận xét điều này — chư tác giả đã sửa lại cả rồi, không còn để một chữ, một nghĩa sai lạc nào nữa.

Nhân tiện đây, tôi nói thêm — nói chứ không phải khoe — về ích lợi của sự công kích, của sự châm biếm. Người ta thường bảo những lời khuyên ngọt ngào dễ lọt tai người có lỗi và dễ khiến người ấy sửa lỗi; còn những câu châm biếm chua cay chỉ làm cho người có lỗi phát khùng mà chẳng thèm nghe theo. Tôi thì tôi nghĩ khác. Tôi cho rằng những lời ngọt ngào, có khi ngọt ngào quá, thường khiến người có lỗi không thèm lưu ý tới và để hẳn ra ngoài tai; còn những lời chế riễu làm người ấy vụt tỉnh ngộ và thấy rõ rệt cái lỗi của mình, cái lỗi mà nhà trào phúng đã phác to ra, đã vẽ nguệch thêm ra cho buồn cười và dễ nhận.

Dẫu sao, dẫu ai muốn cãi sao thì chứng cớ cũng đã rành rành ra đó: một bài văn trào phúng đã giúp mấy tác giả pho tự điển Việt-Pháp tránh được những sai lạc có thể cho là tầy đình được. Để độc giả so sánh, và cũng để xóa bỏ những lời quảng cáo tai hại nữa đối với một pho sách có thể sẽ có giá trị của mấy tác giả biết nghe lời chỉ trích, tôi xin đối chiếu ở dưới đây những chỗ sai lầm trong bản quảng cáo với những chỗ đã sửa chữa:

Trong bản quảng cáo.	Trong Việt-Pháp tự điển.
A — *Préfixe de certains mots.*	*Không có nữa.*
Ả-đầu-*jeune fille qui surveille la cuisine des mandarins. Fille de joie.*	**Ả đào**.—Tên chung của bạn gái ở nhà hát. *Appellation commune aux filles de joie et aux chanteuses dans les maisons de chanson.*
Ải — đất ải : *terrain sec et inculte.*	**Đất ải** : đất cằn bỏ phơi nắng, gió cho mục nát ra : *Terre labourée qu'on a laissée se dessecher à dessein, terre bien desséchée.*
Ái ngại : *craindre, indécis, hésiter.*	**Ái ngại** : áy náy không đành lòng : *regretter, plaindre.*
Ám hiệu : *signal.*	**Ám hiệu** : hiệu kín : *signe mystérieux, signe conventionnel.*
Ám sát : *avoir droit de vie et de mort sur quelqu'un.*	**Ám sát** : giết ngầm, giết trộm: *assassiner, assassinat anonyme.*

Những chữ : ám = saisir; ám lệnh, ám nhãn không thấy còn chua trong pho tự điển mới xuất bản.

Kết luận bài này, tôi có lời thành thực tặng khen các tác giả, không phải đã soạn một pho tự điển đúng, vì pho tự điển nào cũng tất nhiên phải đúng rồi, nhưng đã không coi thường, đã không bĩu môi khinh bỉ những lời chỉ trích.

Chỉ trích các ông, chúng tôi muốn, ao ước rằng các ông sẽ soạn nên một pho sách nếu không hoàn toàn thì cũng không chứa đầy những chữ sai lầm không thể tha thứ được. Các ông thử tưởng tượng xem — tưởng tượng thôi — nếu pho tự điển các ông soạn cho người Nam và cả người Pháp dùng có những lỗi to tát kia thì người ta sẽ bảo sao, thì người ngoại quốc sẽ coi «bọn thông thái» nước mình ra cái quái gì?

Ấy là nói bọn thông thái soạn tự điển đấy, chứ bọn thường, nghĩa là bọn không thông thái, đi dùng pho tự điển bá láp để tra cứu thì họ không cần coi kiếc gì rào, hay nếu có coi thì họ chỉ coi là một bọn đốt nát cực điểm.

Nhưng điều cần nhất là các ông đã sửa chữa những chỗ sai lầm, và sửa chữa đúng. Nếu các ông cứ thận trọng mãi trong khi soạn nốt pho tự điển thì tôi chắc các ông sẽ có thể giúp ích nhiều cho văn chương Việt-Nam.

Nhị-Linh

của **THẠCH-LAM**

SEN

hai chị em một nhà. Quỳ chỉ có tuyền những cánh to, hoa khoáng đãng và rộng rãi; nhưng không đầy đủ, thân mật như những cánh nhỏ của sen, âu yếm ôm lấy cái hương xanh. Về màu sắc, thì có hai thứ đỏ, trắng. Kể thật ra, không phải là đỏ, đó là một màu riêng, màu cánh sen, tươi và mát hơn. Có thứ quỳ trắng toát, rực rỡ toàn một màu trắng trong, một bà thơ trắng tinh khiết của nước và của mây trời... Nhưng tôi ưa thứ sen trắng hơn, với những cánh nhỏ trắng nõn pha xanh, như da mặt người con gái yếu. Và thỉnh thoảng có những cánh viền một đường màu đỏ, chỗ đậm, chỗ nhạt, không đều. Hình như trong cái mộng trinh tiết trắng trong, còn vương vấu chút tình của bông sen đỏ, quấn quít không thoát được.

Ai nói cho hết được cái bí mật cao quý của hoa sen? Cái hương tròn ở trong lòng, cùng một màu ngọc thạch non như lá mới, với những hột sen non nhỏ, nhú cái đầu vàng chúm chúm lên như vú các tiên nữ trẻ ở điện Quỳnh-Dao.*. Và những hạt nhụy trắng như sữa trên cái cuống phấn vàng tươi, ôm ấp lấy hương sen một vòng thơm mát.,. Hoa sen là của quý của mùa hạ, đem tất cả cái rực rỡ thắm màu của trời xanh mây trắng đúc nên cái tươi mát vô cùng.

Không có hương thơm nào hợp với gió hơn, bởi cũng thanh và nhẹ như luồng gió... Trong sương sớm, đi hái sen ở trên hồ, tưởng vương mắc được tất cả cái trong sạch của hoa lá ấy. Lý Thái Bạch, trong bài «Thái liên khúc», (khúc hát hái sen tả buổi hái sen trong sớm của cô gái bên ngòi Nhược gia, có hai câu hát tuyệt:

«Nhật chiếu tân trang thủy đế minh.
«Phong phiêu hương duệ không trung cử.

— Áo quần mặc mới trắng tinh,
Nắng soi đẩy nước rung rinh bóng
Thơm tho vạt áo gió tung, lồng.
Bay lên phấp phới trong không ngạt ngào...

(Thơ dịch của Tản-Đà)

Thật đủ cả ánh nắng buổi sớm, hơi nước mát, gió đưa nhẹ, hương thơm của bông sen và cái miệng cười tươi thắm của cô thôn nữ mặc áo mới trên hồ.

Những người sành, biết thưởng thức, — không biết từ ai khởi đầu? — đem hương sen ướp vào với trà quý. Một đăng cái vị đắng của lá mọc trên tuyết, một đăng hương thơm của hoa nước hồ trong, uống một chút phảng phất như thu cả mùa hạ vào trong chén. Giữa trưa nắng gắt, ngồi ở cái hiên rộng dăm bóng cây; trong cái yên lặng như tờ, tiếng con chim khuyên nhỏ ở trong lồng sẽ hót; uống một chén trà có ướp hương sen, rồi đợi gió ở hồ đưa đến. Trong lúc ấy, có thể thâu đáo hết cái khoáng đạt và hư vô của đạo Lão, mà mơ màng hóa ra bướm trắng như thầy Trang. Sen còn hơn là vị hoa quân tử, sen còn là bông hoa giữ tất cả cái bí mật cao quý của hương thơm.

T. L.

Đã có bán

CON DƯỜNG SÁNG

Truyện dài của **HOÀNG-ĐẠO**

ĐỜI NAY

KẺ ĐI ĐẦY

BÚT KÝ của XUÂN-DIỆU

KHÔNG phải đời xưa, có một người đi đày vào một nơi không phải là sương tuyết; người ấy nói một mình như sau này :

— « Tôi có một nửa người tôi ở bên sông Nhị; người đứng trên cầu lớn, nhìn nước đỏ trôi. Tôi ở bên bờ một nhánh Cửu-long chiều chiều nhìn nước xanh chảy. Người đời xưa ở đầu sông Tương với ở cuối sông Tương, mà đang còn than thở; họ được cùng nhìn một giòng nước và uống chung một con sông. Họ được nói thầm : « Người ơi, nước mắt tôi chảy về phía người đó ». Chứ chúng tôi, nhìn đến những hai con sông, hai giòng mà nước chẳng được giao hòa. Người có nhớ tôi, nước mắt sẽ đưa ra vịnh Bắc ; mà lệ tôi có chảy, nó sẽ trôi ra cửa Nam ; đã xa mà còn quanh co, chẳng được lấy một giải nước xanh nối hai chỗ ở.

« Tôi có một nửa người tôi ở đầu kia con đường sắt, mà tôi ở tận đầu này. Con đường thiên lý xuyên xứ Đông-Dương, cái tình cờ ngậm ngùi lại về hai người hai góc ; cũng đầu, cũng cuối, mà phải đâu đầu cuối sông Tương-giang ! Tương-giang là Tương-tư-giang. buồn và đẹp thay ! chứ con đường rầu rĩ này chẳng có chi là mộng cả.

« Tôi có một nửa người tôi ở nơi xa quá, thư đi không chậm cũng mất năm ngày Cái đi đến cái về, hơn mười hôm đăng đẳng. Kể nói người nghe, họ đáp lời nhau tức khắc ; chứ kẻ viết người đọc, chúng tôi phải chờ đợi những là bao nhiêu ?

« Tôi có những người bạn hăng hái, trẻ trung, đưa mái tóc dạo đưới trời, họ vui vẻ nơi đô hội, tưởng tượng chân họ đập trên hè phố, mà nghe ngực dồn những tiếng đ n đau.

« Tôi có những em yêu, mười sáu, mười tám; các em chưa biết lo nghĩ, thì có lẽ cũng chẳng biết nhớ nhung. Các em chỉ thấy chuyện trước mắt mình, hồ đẹp, phố vui ; kịp đâu tưởng đến những chuyện chân mây cuối trời.

« Tôi có những người thân, lòng tôi lúc ở gần, vẫn quyến luyến không rời ; một câu hỏi, một nụ cười, những chút thăm viếng chuyện trò cũng làm cho cuộc đời ấm áp.

« Tôi có bốn lớp học trong một nhà trường, xưa kia ngồi với các em. mấy trăm đầu biếc. Lúc làm cái nghề hò hét, thì chẳng nghĩ đến chuyện mến thương ; lúi đi, nỗi nhớ nhung quây quần ở trong lòng. Các em có nhiều thầy, thiếu một thầy cũng không thấy vắng; có biết đâu chàng trẻ đã đeo một bộ mặt nghiêm trang, thực chỉ mang một tấm lòng anh, cầm cái sức sống của hằng trăm ngực em thở thành một lớp học.

« Tôi có những duyên chưa nở thành tình, gặp giữa đường định đến thăm nhà, hay đã đến với nhau mà chưa có lời nói ; những hạt giống ấy có duyên mà không có nợ, cho nên gieo xuống mà không được thấy lúc lên mầm. Hoa thơm đẹp mà người ta còn quên thay, huống chi những hoa chưa nở bao giờ, ai còn biết sắc hương là thế nào mà tưởng nhớ !

« Và tôi có tấm lòng tôi, tôi đi mà lòng ở lại ; và tôi có linh hồn tôi, nó làm tổ ở kia.

« Bây giờ thì tôi chẳng có gì, một mình đi ở giữa trời đất gắt gao ; Thượng-đế ơi, thương lấy kẻ đi đày xa quê hương của lòng mình, thương lấy kẻ đi đày ở trong bốn mùa hạ ! »

Người đi đày đã nói như vậy ; nghĩ mà thương cho những kẻ đi đày !

◆

Nghĩ mà thương cho cho Bạch-lạc-Thiên thui thủi bên sông Bồn, lau già trúc cỗi ở quanh hiên, bóng xiêu âm thầm, lá rơi tẻ ngắt ; may mà gặp cô gái Tỳ-Bà, mới làm nên một bài thở than. Nghĩ mà thương Tô-Vũ ngồi già giữa ngọn bắc phong, tuyết đọng trắng cả râu mày. . .

. . . . . .

. . . . . .

(Xem tiếp trang 18)

BỐ — Mày vẽ cá gì mà xấu thế ?
CON — Con vẽ cá sấu đấy mà.

TIN VĂN...

VĂN của LÊTA

Từ ngày nào ngày nào, ông Nguyễn Vỹ làm thơ, ông Nguyễn Vỹ làm văn, ông Nguyễn Vỹ viết báo.

Nghĩa là ông Nguyễn Vỹ nói.

Nhưng chả có ai nghe.

Ông liền nghĩ được một mưu : Giả làm đàn bà.

Kể ra thì cũng đã khôn. Ông mượn cái miệng loa để gào, tất cũng ầm ỹ được làng xóm.

●

Nhưng cũng chả ai khen ông cả. Ông gào thét chán rồi ông im.

Quái thay ! vừa rồi ông lại gào ầm lên rằng ông không phải là cái người đàn bà ông đã đội lốt đâu. Ông không phải là Lệ Chi đâu !

Và ông viết một cuốn sách để tặng cô Lệ Chi.

Thánh cũng không hiểu được !

●

Nghĩ cho kỹ, ông Nguyễn Vỹ không thể giả vờ làm cô Lệ Chi được thực.

Đội khăn, mặc yếm, rồi bôi môi, đánh má nữa ; được lắm.

Nhưng khi ông cứ nói lên một tiếng là đủ lộ chân tướng. Giọng ông khê nằng nặc. Ông cố ỏn ẻn : em hế này, em thế nọ, em là đàn bà, em là con gái...

Nhưng giọng ông vẫn khê.

●

Hôm nọ, một bạn đọc mách tôi cái truyện ngắn : « *Những chuột cống* » (T. T. Thứ Bảy số 309) của ông Ngọc Giao.

Ông bạn đọc muốn tôi chú ý đến lối văn mới của nhà văn sĩ nhũn mềm :

« *Ông xem, Ngọc Giao có phải chỉ viết văn mơ mộng ẻo lả như ông vẫn nói đâu* »

Tôi giở đọc « *Những con chuột cống* » với một sự mừng rỡ nhiệt thành.

Nhưng từ mấy hàng đầu, cái mừng đã toan chạy trốn.

Những con chuột cống, rất nhiều, chui rúc trong một ngõ hẻm ở Khâm-thiên. Đúng thế, họ đông quá, nghèo quá, khốn khổ, trần trụi như những con chuột cống.

Đọc quá xuống dưới mới biết là ông Ngọc Giao nói bóng nói gió.

Những con chuột cống nó giống như chuột cống ấy không phải là chuột cống. Đó là bọn dân nghèo.

●

Trong bọn dân nghèo ấy, có một cô tân thời.

Cô tân thời nói giọng ngây thơ :

— *Tôi thường mộng thấy một người đàn ông. Người ấy, một đêm đã lâu lắm, lâu lắm, vuốt mớ tóc thề của tôi, đeo vào cổ tay tôi một chiếc vòng ngọc thạch. Thế rồi người ấy đặt đầu tôi xuống cái gối bông trắng nõn. Ông ơi, đêm ấy tôi mới có mười bốn tuổi !*

Nhưng, ngày thơ hơn, tác giả mượn giọng dân nghèo để tội nghiệp đám cô tân thời :

— *Đêm mưa gió, đêm vắng vẻ, đêm Hà-nội đầy những « ma chơi », thế mà từ Hàng Buồm về tận ngõ Khâm-thiên, ối chao ôi, cô tân thời ! người ta thương cô biết là bao nhiêu !*

Vân vân...

●

Tôi đọc xong « *Những con chuột cống* » rồi.

Cái mừng chực trốn ở cần đứa bây giờ trôn biệt.

Ông Ngọc Giao không lăng nhăng nữa thực. Ông cũng không ẻo lả nữa. Ông quan sát những việc thực hiện. Ông cố ý giản dị nữa.

Nhưng giản dị gì vớ vẩn.

Trước kia, ông nghẹo đầu, chọc ngón tay vào má để làm người đa sầu.

(Xem tiếp trang 16)

En vente partout et à la PHARMACIE DU BON SECOURS
Hanoi —52, Boulevard Đồng Khánh Tél. 454

RECUEIL DE PROBLÈMES D'ARITHMÉTIQUE D'ALGÈBRE & DE GÉOMÉTRIE AU DIPLOME
(avec solutions raisonnées)
par PHÓ ĐỨC TỐ et VŨ LAI CHƯƠNG
PROFESSEURS AU LYCÉE DU PROTECTORAT
Prix 0p80
Frais d'envoi recommandé 0p20
Librairie VĂN-LÂM
33 Bd Francis Garnier
• HANOI •

HOA

TRONG ánh sáng lờ mờ và rung động một buổi sớm xuân, đứng nghe chim muông riu rít trong cây theo một điệu nhịp nhàng huyền bí, có bao giờ anh cảm thấy rằng chúng chỉ có thể cùng nhau thì thầm bàn tán về hoa k..ông? Dẫu sao cũng chắc chắn rằng trong nhân loại, tình yêu hoa đã nẩy nở cùng một lúc với thị vị của ái tình. Thực ra, còn làm thế nào để ý hội được sự biểu lộ một linh hồn trinh nữ hơn là đứng trước một bông hoa biết bao dịu dàng trong sự vô giác và có lẽ chỉ nhờ vì lặng lẽ mà sực nức hương thơm. Đem tặng người yêu một giây hoa đầu tiên, người thái cổ đã vượt cao lên trên con thú; vượt cao như thế lên trên những sự cần thiết tục tằn của vạn vật, con người trở nên có nhân cách; nhận thấy sự ích lợi cao xa của cái vô ích, con người bắt đầu bước vào thế giới Mỹ-thuật.

Trong vui hay trong buồn, hoa đều là bạn trung thành của ta. Chúng ta ăn, chúng ta uống, chúng ta hát, chúng ta khiêu vũ, chúng ta tán tỉnh với hoa. Chúng ta lấy nhau, chúng ta rửa tội bằng hoa. Chúng ta không dám hết không hoa. Chúng ta đã thương yêu với hoa huệ, chúng ta đã suy nghĩ với hoa sen, chúng ta đã xông xáo trên bãi chiến trường với hoa hồng, hoa cúc. (1) Chúng ta đã cố nói cả tiếng hoa nữa. Chúng ta còn có thể sống không hoa làm sao được? Người ta phải kinh hoảng khi tưởng tượng một thế giới thiếu hẳn hoa. Biết bao thân mật sự an ủi mà hoa đem đến nơi đầu giường người ốm, biết bao dịu dàng cái ánh sáng giáng phúc mà hoa rọi vào chỗ tối tăm những trí thức mỏi mệt? Tình yêu trong lặng của hoa làm mạnh mẽ lòng tin yếu đuối của chúng ta đối với vũ trụ, y như cái nhìn chăm chú của đứa trẻ xinh đẹp làm sống lại những hy vọng đã chết của chúng ta. Khi chúng ta yên giấc trong bụi cát, hoa sẽ đốn lại lâu mãi để nhỏ lụy trên nấm mồ ta.

Dù điều này buồn đến đâu đi nữa, chúng ta cũng không nên tự giấu giếm rằng mặc dầu chúng ta quá thân mật với hoa, chúng ta vẫn không rướn cao lên hơn con vật được là bao. Anh thử gãi con cừu xem, lập tức con sói ở trong người anh nhe răng ra ngay. Ai đã nói con người mười tuổi là một con vật, hai mươi tuổi là một thằng điên, ba mươi tuổi là một kẻ thất bại, bốn mươi tuổi là một kẻ gian trá và năm mươi tuổi là một tên phạm trọng tội! Có lẽ con người trở nên một tên phạm trọng tội chỉ vì không bao giờ đã thôi là một con vật. Chẳng cái gì ta cho là thực, ngoài cái đó ra, chẳng cái gì ta cho là thiêng liêng ngoài những nguyện vọng của chúng ta. Tất cả những ban thờ, cái nọ sau cái kia, đã đều đổ xụp; chỉ một cái còn lại, vĩnh viễn, cái mà trên đó ta thờ vị thần tối cao của chúng ta — ấy là chính chúng ta. Vị thần của chúng ta lớn lao, và tiền bạc là kẻ đem lời thần đi truyền bá. Để thờ cúng tuần, chúng ta tàn phá khắp vạn vật. Chúng ta khoe khoang đã thắng nổi thể chất và chúng ta quên rằng chính chúng ta đã trở nên vô lẽ thể chất. Còn sự khốc hại gì chúng ta không phạm, lấy nê vì giáo hóa và vì văn minh tuyệt đích?

Các em hãy bảo cho ta hay, hỡi những hoa kiều diễm, nước mắt của các vị tinh tú, hỡi các cô em ở trong vườn, ngả nghiêng đầu chiều theo ý muốn của bầy ong ca ngợi sương móc và ánh thiều quang, các em có biết cái số phận gớm ghê đương chờ đợi các em không? Các em cứ mơ mộng, cứ ngả nghiêng, cứ nô rỡn cho thỏa thích trong gió dịu mùa hè. Ngày mai, một bàn tay ân nhẫn sẽ chẹt họng các em; các em sẽ bị ngắt một cách ngỗ ngược, bị cưa ra từng mảnh, từng cành, bị mang đi nơi khác xa lìa chỗ ở đương êm ấm, bình tĩnh. Cái bàn tay ác nghiệt! nó sẽ được coi như là xinh đẹp? Nó sẽ có thể khen các em dễ yêu biết chừng nào trong lúc những ngón nó còn ướt đẫm máu các em; thế nào, đó là lòng tốt ư? Đó có lẽ là số phận các em, số phận bị giam hãm trong mớ tóc một ả mà em bé tí là vô tình, hay bị cài vào khuyết áo một kẻ nó không dám nhìn thẳng vào mặt em nếu em là một người. Số phận em có lẽ bị cắm vào trong cái bình chật hẹp với một ít nước tủ để làm dịu cái khát đê mê nó tỏ rõ rằng đời sống đang trôi đi.

Hoa ơi, nếu các em ở trong cung điện thiên hoàng, một đôi khi các em sẽ gặp một nhân vật ghê gớm, tay cầm kéo và tay cầm một cái cưa nhỏ. Người ấy tự nhận chính mình là nhà nghệ thuật về hoa. Hắn đòi những quyền của một bác sĩ và tự nhiên các em ghét hắn vì các em thừa biết rằng bác sĩ nào cũng chỉ tìm cách kéo dài sự đau đớn của những người ốm đương ở trong tay mình. Hắn sẽ cắt các em sẽ uốn các em, sẽ bẻ quặt các em xuống: các em không thể chịu nổi, nhưng hắn cho rằng làm thế là đích đáng đối với các em. Hắn sẽ vặn hừng bắp thịt của các em, làm rời rạc những khớp xương của các em. Hắn đốt các em trong than hồng để tránh cho các em khỏi mất máu, và cắm vào thịt các em những sợi gây thép để cho giòng máu chảy nhanh hơn. Hắn nhuộm các em bằng muối, bằng giấm, bằng phèn và cả bằng lưu toan nữa. Hắn sẽ rót nước sôi vào chân các em khi các em tỏ vẻ sắp suy nhược. Nhờ về khoa điều trị của hắn, hắn sẽ giữ được các em sống lâu hơn ba, ba tuần lễ, đó sẽ là vinh dự của hắn. Các em hẳn muốn thà bị một nhát giết chết ngay khi mới bị hái. Vậy kiếp trước các em đã phạm những tội gì để đến nỗi phải chịu những hình phạt kia trong kiếp này!

Ở Tây-phương sự tàn phá hoa có lẽ còn quá quắt, còn khủng khiếp hơn cái cách hành hạ của các tay thợ hoa Đông-phương... Số hoa bị cắt mỗi ngày, để trang hoàng phòng ca vũ, bàn yến tiệc, ở Âu châu và ở Mỹ châu, số hoa ấy mà hôm sau người ta đem vứt đi, hẳn phải to tát lắm; buộc liền vào nhau người ta có thể làm một giây hoa vòng quanh khắp một lục địa. So với sự thản nhiên hoàn toàn về đời sống như thế, cái tội của người thợ hoa thực không đáng kể. Đằng này ít ra người ta còn lưu ý tới sự tiết kiệm của vạn vật, còn lựa chọn hoa đem hy sinh, với tinh thần trọng, với lòng lo xa, và một khi hoa chết rồi còn biết tôn trọng cái xác hoa. Ở Tây-phương, sự trang hoàng hoa như chỉ là một phần trong sự trang hoàng phú quý; đó chỉ là cái hiếu kỳ đột ngột trong một lúc. Chúng đi đâu, tất cả những hoa ấy, khi cuộc yến ẩm đã tàn? Còn gì thương tâm hơn là nhìn bông hoa héo bị ném không chút hối hận lên trên đống rác?

Tại sao hoa sinh ra đẹp thế mà lại khổ thế? Loài sâu bọ có thể đốt và con vật hiền lành đến đâu cũng có thể kháng cự lại khi nó thấy bị hãm vào trong tuyệt địa. Loài chim mà người ta chuộng lông để trang hoàng một cái mũ, có thể bay để trốn thoát tay kẻ đuổi giết mình; con vật nhồi rơm mà người ta thèm muốn cái da có thể ẩn náu khi thấy người ta lại gần. Than ôi! Loài hoa độc-nhất có cánh là bướm; còn tất cả các loài khác, im lìm, không khi gợi, đứng trước quân đao phủ. Chúng có kêu lên khi sắp chết thì tiếng kêu cũng không đến được cái tai cứng cỏi của ta. Chúng ta thường cục súc với những kẻ yêu mến chúng ta và yên lặng phụng sự chúng ta, nhưng một ngày kia lòng độc ác của chúng ta sẽ làm xa hết bạn thân. Chúng ta không thấy rằng mỗi năm hoa một ít đi ư? Có lẽ những nhà hiền triết của chúng đã khuyên chúng nên trốn biệt đi cho tới khi loài người có nhân cách hơn; chắc hẳn chúng đã đi cư lên thiên đình.

Okakura Kakuro
(Trà biên)
K. H. *trích dịch*

1.— Biểu hiệu mà người chiến sĩ Nhật khắc lên cái mộc của họ là hoa cúc và, ngày xưa hoa, hồng.

VẠN LÝ TÌNH

Người ở bên trời, ta ở đây:
Chờ mong phương nọ, ngóng phương nầy.
Tương tư đôi chốn tình ngàn dặm,
Vạn lý sầu lên núi tiếp mây.
Nắng đã xế về bên xứ bạn,
Chiều mưa trên bãi nước sông đầy.
Trông vời bốn hướng không người nhớ,
Đôi động hoàng hôn thấp thoáng bay.
Cơn gió hiu hiu buồn tiễn biệt;
Xa nhau chỉ biết nhớ với ngày.
Chiếu chăn không ấm người nằm một,
Thương bạn chiều hôm sầu gối tay.

HUY-CẬN

SẮP XUẤT BẢN

mơ hoa

tập kịch thứ hai của
ĐOÀN PHÚ TỨ

TINH HOA TÙNG THƯ

CHUYỆN PHIÊU LƯU CỦA

CON MÒNG và đàn con nhỏ

Truyện loài vật của Ernest Thompson Seton

THẠCH-LAM *dịch*

Một con mòng có đôi cánh chả đã làm tổ trong đam lau sậy gần một trong số những cái ao viền cỏ rải rác ở sườn phơi nắng của rẫy núi Riding. Người thổ dân đi qua chỉ nhìn thấy một cái ao với cái viền cỏ ngày thường, sau đấy có một hàng rào liễu cằn cỗi và một gốc thông già. Nhưng, đối với con mòng ẩn núp trong lau sậy, và đối với xóm giềng của nó, những chim bồ câv ở gốc thông, thì cái ao kia là một xứ sở hẳn hoi, một thiên đường hoàn toàn, vì đấy là chỗ ở của chúng. Lúc bấy giờ đương vào độ tuần trăng, và mặt trăng rằm đầy hứa hẹn cũng sắp gần. Những con bồ cây nhỏ đã chọc thủng cái vỏ thủy tinh, và những quả trứng kia của con mòng mẹ, mười của báu của nó, không những chỉ là những vật hay hay không mà thôi, mà mỗi quả lại có một đời sống ngấm ngầm ấm áp, dễ cảm, rung động và gần vang tiếng hát.

Con mòng mẹ đã mất bạn tình của nó trong lúc đầu mùa. Con bạn nó mất đi, và vì trong vùng đầy những quân thú kịch liệt, người ta có thể đoán là đã chết rồi. Nên bao nhiêu chú ý của con mòng đều đổ dồn cả vào cái tổ và bầy trứng ấp.

Nó săn sóc bầy trứng suốt cả cuối tháng sáu, chỉ rời bỏ mỗi ngày có một lát để đi tìm cái ăn, và trong lúc đi vắng ấy nó ấp trứng bằng một con mòng giả nó đã làm ra bằng những chiếc lông rút ra ở ngay ngực nó.

Một buổi sáng, trong lúc bay lên, để trứng cho người mẹ giả săn sóc, con mòng nghe thấy những tiếng rắc ghê gớm trong dặng liễu đầy, gần ngay tổ, nhưng mà nó khôn ngoan cứ đi. Khi trở về, người hàng xóm, là mẹ bọn chim bo cây, hãy còn kêu sợ, và con mòng nhận thấy có vết chân người ở ngay gần tổ. Người mẹ giả đã sẽ dịch đi, nhưng mà, thật lạ lùng, tất cả bầy trứng vẫn nguyên vẹn.

Ngày lại ngày qua, cái công việc lớn lao sắp đến, và con mòng nhỏ thấy tình mẹ con càng lớn trong lòng nó đối với mười vật tủ hãm bé nhỏ mà sự săn sóc của nó sắp khiến thoát ra. Nó cảm thấy rằng không phải là những quả trứng như thường nữa; đôi khi, nó nói cho những quả trứng kia nghe với những giọng nói khẽ và ngắn, và những đứa con bé nhỏ kia hình như trả lời từ bên trong bằng những tiếng kêu thầm, có lẽ những tiếng không có tên trong lời nói của giống người, bởi vì tinh tế quá nên tai người không nghe thấy. Vì thế, ngày phá trứng thoát ra, chúng đã biết một vài câu giản dị, đó là tiếng nói của loài mòng két.

Những nỗi nguy hiểm rất nhiều lúc bắt đầu ấp trứng đã qua nhanh chóng, nhưng mà lại đến một nguy nan mới. Mùa xuân đã đem đại hạn tới. Đã lâu, không có trận mưa nào, và cứ ban ngày đến, mẹ mòng lại ngao ngán nhìn cái ao cứ cạn rất chóng. Quanh ao đã có một vòng bùn, và, trừ ra trời mưa, bầy mòng con vừa mới nở rồi đến bắt buộc phải thực hành một cuộc đi trên bộ rất nguy hiểm.

Không thể khiến cho trứng nở mau được, cũng như không thể làm mưa rơi xuống được, và mẹ mòng quả như đã sợ từ trước, ấp những ngày cuối cùng trước một vũng bùn rộng thay chỗ cho cái ao.

Đàn mòng con sau rồi cũng nở. Những cái vỏ tựa như men sứ bị đập vỡ từng cái một; ở mỗi cái thoát ra một con mòng nhỏ: mười cái quả tròn những lông lấm chấm, mười cái bộp vàng có mắt như châu ngọc, bao đựng quý báu của một tia sống vô giá.

Nhưng số mệnh khắt khe, vì bấy giờ, muốn thoát chết tất phải tìm đến một cái ao ngay. Hỡi ôi, tại sao ông trời không cho bầy mòng con được khỏe mạnh vì ba ngày bì bõm dưới nước, trước khi bắt đầu cuộc đi xa trên bộ ghê gớm ấy? Mẹ mòng phải nghĩ cách thi hành ngay không được chậm trễ, nếu không chỉ còn đành phận nhìn đàn con chết. Những con mòng ấy có thể không ăn uống ngay được trong vài giờ khi ở trứng ra. Thân thể chúng hãy còn thừa được chất bổ của cái nhà trứng nâng đỡ. Những chất này hết đi thì chúng sẽ lại phải ăn ngay. Vậy mà cái ao gần nhất cũng cách xa hơn một nửa dặm. Và mẹ mòng tự bởi những câu như thế này: đàn con ấy có thể chịu đựng được lâu không? Dọc đường, chúng có thể tránh được những nỗi nguy hiểm đang rình mò không? Bởi vì không có một con chó rong nào, một con chim ưng nào, con riều hâu, con cáo, con cầy, con sóc hay con rắn nào là không coi bầy mòng như cái mồi chính thức của chúng.

Mẹ mòng tự nhiên hiểu những điều ấy lắm, dẫu nó không thể nói lên được rõ ràng. Và, khi đàn con nhỏ đã được sưởi ấm và đã tỉnh táo, mẹ mòng bèn dẫn chúng đến vệ cỏ. Bao nhiêu tiếng kêu chiêm chiếp, bao nhiêu lần ngã, trong lúc chúng cố sức vượt cái rào cỏ ngăn lối như một cái rừng tre! Mẹ mòng một mắt trông nom bầy con, còn một mắt soát nhìn khắp trời. Nó không thể nhờ vả ai được. Hằng nghìn những con vật bao bọc chung quanh thì đều hoặc là thù nghịch của giống mòng, hoặc là đứng trung lập cả.

◆

Sau bao nhiêu khó nhọc đi qua cỏ, mẹ con trèo lên một cái bờ và đến bụi thông thì ngồi để nghỉ. Một con trong bầy nhỏ, vì cố hết sức để theo kịp anh em, nên mệt quá, tưởng không chắc có thể đến cái ao sung sướng kia được. Nghỉ ngơi xong, mẹ mòng kêu một tiếng « quác » rất khẽ và ngọt ngào, tựa như bảo: « Nào, các con, đi thôi! », và chúng lại lên đường, trèo qua những cành nhỏ, hay đi vòng quanh, vừa kêu những tiếng nhỏ nếu mọi sự xuôi lọt, hay phàn nàn nếu bị vướng trong cái bụi nào đó.

Chúng đi như thế đến một quãng đất rộng và quang. Đi qua đấy rất dễ, nhưng mà lại sợ cái nguy hiểm bị riều hâu trông thấy. Mẹ mòng nấp rất lâu dưới một cái bụi, để xem xét trên trời khắp cả các phía trước khi xông pha ra chỗ quang. Rồi, khi thấy mọi sự bình an, mẹ mòng giàn bầy cái đạo binh con để vượt qua bãi sa mạc rộng một trăm thước ấy.

Đàn con nhỏ gắng sức để theo mẹ, cái mình vàng nhỏ bé đứng dựng lên thước thợ, và những bộ cánh nhỏ tí giang ra như những cánh tay, trong lúc chạy theo « bu ».

Mẹ mòng ước mong vượt qua quãng đất hẳn một thôi, nhưng nó thấy rằng không thể được. Những con nhỏ khỏe mạnh nhất có thể theo kịp được, nhưng còn các đứa khác lê đằng sau, theo thứ tự yếu ớt. Đàn con bấy giờ giãn thành một đám rước dài độ sáu thước, và đứa đi « sau rốt » cách đứa trước ít ra độ ba thước.

Bắt buộc phải nguy hiểm nghỉ lại ở chỗ quang. Bầy con theo kịp mẹ thở hồng hộc. Lo ngại, mẹ mòng nằm xuống cạnh con, đợi cho chúng có thể lại gần được. Rồi, lại dẫn con như trước, vừa ngọt ngào khuyến khích: « Cố lên, các con! ».

Mới được nửa đường mà chúng đã thấy nhọc. Bầy nhỏ lại giãn ra thành đám rước khác, con « sau rốt » lẽo đẽo đằng xa, thì ngay lúc ấy con riều hâu dầm to lớn hiện ra, bay là trên mặt đất. « Coi chừng đấy! », mẹ mòng kêu thét lên như thế, và đàn con nằm ép cả xuống, trừ con sau cùng, vì xa quá không nghe thấy lời mẹ, nên cứ việc tiến. Con riều hâu lớn vụt xuống, quắp lấy cậu nhỏ trong móng rồi bay lên trên các bụi cây. Người mẹ đáng thương chỉ có thể khiếp sợ nhìn theo tên cướp hám máu, trong lúc nó mang con nhỏ đi không bị ai trừng phạt...

Nỗi buồn của mẹ mòng không canh cánh và sâu sắc bằng nỗi buồn của một bà mẹ loài người, tất nhiên, nhưng mà cũng thành thực lắm. Nhưng còn phải che chở cho chín đứa con khác. Cần phải chú hết ý đến. Mẹ mòng dẫn chúng hết sức nhanh đến bụi cây, và trong ít lâu, chúng được thở nhẹ nhõm hơn.

Thôi từ đây mẹ mòng phải làm thế nào để có thể đi đường khuất được. Một giờ qua, vừa lo sợ vừa nghỉ ngơi. Cũng sắp gần ao rồi. Thực may quá, vì bầy nhỏ đã mệt lả, bàn chân chúng đã sước máu và chúng không còn sức nữa. Chúng dừng

lại lấy hơi dưới bụi cây lớn cuối cùng, trước khi đi liền đàn với nhau để qua chỗ quãng sau, một quãng hẹp giữa hai hàng thông. Và chúng không biết rằng cái chết, trong một hình thù khác, đã lẫn theo chúng. Một con cáo lông đỏ đi ngang qua vết của đạo binh nhỏ. Thính mũi nên nó biết ngay là có một bữa ăn ngon, chỉ việc theo và vồ lấy thôi. Nó bèn trộm lướt êm theo cái vết đi rất rõ. Nó đã trông thấy mẹ con đàn mòng. Chắc rằng lát nữa nó sẽ nuốt cả đàn, nuốt cả mẹ mòng nữa. Nhưng mà đôi khi việc đời không theo cái giọng tự nhiên mà đi. Con cáo đã đến gần đàn mòng để có thể đếm chúng được, nếu nó biết đếm, thì chợt gió đưa lại một cái mùi khiến cáo ta dừng lại và nấp xuống ngay, rồi, sau khi đã đánh hơi rất lâu, cáo ta lẫn đi và chạy trốn hết sức nhanh.

Nhưng than ôi ! quãng trống ấy do tay người làm ra và gọi là con đường. Hai bên, có hai cái hố sâu vô tận mà người gọi là cái « rãnh » và bốn đứa nhỏ mòng ngã xuống đấy. Năm đứa kia cố len mình đến được cái rãnh bên kia, còn sâu hơn rãnh trước, và cũng thụt xuống đấy nốt.

Trời ! cái bước nguy hiểm ! Rãnh như dài vô cùng tận cả hai phía. Bầy con hãy còn yếu quá để thoát ra ngoài bước nguy nan ấy được, và mẹ mòng cũng không biết làm thế nào để đỡ con ra thoát. Mẹ mòng cũng tuyệt vọng như chúng, đương chạy chỗ này chỗ khác, vừa gọi vừa khuyến khích con, thì bỗng thấy lại gần kẻ thù không đội trời chung của loài mòng, kẻ thù mà mẹ mòng sợ hơn hết cả ở trên đời, một người khổng lồ !

Mẹ mòng nhầy sả vào chân người và ép mình xuống cỏ.

Như vậy, cái nguy hiểm lớn nhất, cái chết đã cầm chắc cho đàn mòng, bỗng được một sức mạnh vô hình gạt ra, và mẹ mòng, tuy cẩn thận là thế, mà cũng không nghi ngờ gì cả.

◆

Từng bước loạng choạng, bầy con theo mẹ vượt qua rất nhanh cái chỗ quang. Bây giờ chúng đã đến gần một cái nhánh dài của ao ở bên kia con đường trống ấy. Mẹ mòng chạy thẳng xuống nước, miệng kêu vui vẻ: « lại đây, các con ! ».

Không phải nó cầu xin thương đến đâu ! Không phải thế, mẹ mòng chỉ muốn khiến cho người tưởng là mình bị thương để họ theo đuổi, và để dẫn họ xa đàn con mà thôi.

Nhưng người biết trước cái mưu lừa ấy và không chịu theo. Người đứng nhìn chung quanh, và nhìn thấy trong lòng rãnh chín cái quả lông tròn có mắt sáng đương tìm chỗ ẩn.

Người khe khẽ cúi xuống và nhặt từng con một đặt lên trên mũ. Khốn khổ thay những con nhỏ, chúng nó kêu mới dữ làm sao ! Thương hại mẹ mòng, nó khóc mới đắng cay làm sao cho số phận bầy con nhỏ ! Vì mẹ mòng biết rằng bầy con sẽ bị giết hết bây giờ, và trong cái lo sợ của tuyệt vọng, nó dập ức xuống đất trước cái người khổng lồ sắt đá kia.

Thì, người khổng lồ ác nghiệt ấy đi về phía bờ ao, có lẽ để uống một hụm nước sau khi nuốt bầy con. Người cúi xuống, và một lát sau, tất cả đàn nhỏ đã bơi lội tự do trên mặt nước. Mẹ mòng bay lên trên mặt nước sáng như gương. Nó gọi con và chúng vội vã đến bên mẹ. Nó không biết rằng người ấy thực ra là bạn của nó : nó không bao giờ biết rằng đấy chính là vị thần mà hình dáng đủ khiến cho con cáo đã phải trốn chạy, đủ cứu được đàn con khỏi bước nguy nan ghê gớm; nó không biết thế bởi vì giống người vốn hành hạ loài mòng đã từ lâu và mẹ mòng cứ vẫn ghét loài người cho đến khi chết.

Mẹ mòng cổ xưa con tránh xa người. Nó dẫn con bơi qua ao. Nó nhầm, vì như thế lại đem con đến cho những kẻ thù khác thật nguy hơn. Con riều hâu đầm lớn lại nhìn thấy đàn mòng nhỏ và nó vụt xuống, chắc chắn mỗi chân quắp được một con.

Mẹ mòng kêu lên : « Chạy vào đám sậy kia ! ».

Bầy nhỏ đều chạy lõm bõm trên nước, tận sức những bàn chân mệt mỏi.

« Chạy đi ! Chạy đi ! », mẹ mòng giục.

Con riều hâu xuống. Bầy nhỏ tuy chạy, nó vẫn sấp sập đến. Đàn mòng còn nhỏ quá, không biết lặn. Tưởng không còn cách nào cứu được chúng nữa, nhưng lúc riều hâu vồ đến, mẹ mòng ta lắm mưu mẹo đã hết sức ngụp xuống nước, và dùng chân và cánh, làm bắn toé nước lên riều hâu khiến nó bị ướt cả. Riều hâu ngạc nhiên quá và nhẩy lùi lại một bước trên không, để rũ lông cho khô. Mẹ mòng giục đàn con trốn. Riều hâu lại xà xuống lần nữa. Lại bị một vòi nước ngăn lại. Riều hâu ba lần xà xuống, ba lần bị mẹ mòng tẻ nước, cho đến khi bầy nhỏ đã trốn trọng đám lau. Riều hâu quay ra vồ mẹ mòng nhưng mẹ mòng biết lặn, tẻ nước một lần cuối nữa để chào rồi dễ dàng lặn đi mất.

Nó ngoi lên mặt nước rất xa đấy, trong đám sậy, và kêu « quắc, quắc » rất khẽ. Chín đứa con lại gần mẹ, nhọc mệt và lúc bấy giờ mới được nghỉ ngơi, không sợ gì nữa...

E. T. SETON.

bản dịch của THẠCH-LAM

CÔNG HIỆU VÀNG ĐỒN

Thuốc đau màng óc gia-truyền THƯỢNG ĐỨC

NHỮNG NƠI CÓ BÁN THUỐC NGỬI :
Hanoi : *15 Mission (gần nhà thờ lớn)*
Haiphòng : *37 Paul Doumer*
Hadông : *25 Nguyễn hữu Độ và 24 Duvillier*
Phúthọ : *14 Rue de la Gare*
Hòabình : *Lâm khê, rue Phương Lâm.*

Vì con bệnh đau màng óc, nay người ta mới thực tin thuốc Annam cũng có phương hay hơn thuốc khác, vì nếu mắc bệnh đau màng óc mà muốn khỏi chết, thì chỉ dùng thuốc *đau màng óc gia truyền* THƯỢNG-ĐỨC là khỏi ngay. Thuốc này đã cứu được hàng vạn vạn người, trước khi dùng không còn lo ngại gì là thứ thuốc không công hiệu. Những người bị cảm hơi ngờ là bị đau màng óc dùng thuốc này chỉ 15 phút khỏi hẳn. Thuốc bán mỗi phong 0p30, một hộp bốn phong 1p00. Thuốc ngửi 0p16 một lọ (Tại phòng thuốc THƯỢNG-ĐỨC ở 15 Mission Hanoi và 37 Paul Doumer Haiphong có biếu không thuốc ngửi cho các người qua lại muốn dùng ngay). Ở các tỉnh ai đứng đại-lý bán thuốc Đau màng óc cũng có thuốc ngửi để biếu cho khách hàng. Ai muốn dùng xin viết thư về ngay và đề cho : THƯỢNG-ĐỨC 15 Mission Hanoi.

VÀI MÔN THUỐC HAY KHÁC

BỔ-PHỔI : Dùng chữa các bệnh ho lâu năm, và đề phòng bệnh lao rất công hiệu. Giá 1p00 một hộp.

TUẦN BỔ HUYẾT HẢI : Chữa các cô các bà mầu xấu, kinh không đều, bành kinh đau bụng, người xanh sao gầy còm, ra khí hư, chỉ uống một hộp thấy đỡ. Mỗi hộp 1p50, nếu muốn dùng thử một hộp xin tính giá đặc biệt 1p00.

KINH-TIẾN TỤY-TIÊN : Chữa thận hư, liệt-dương, tinh khí bất cố, giao hợp chóng xuất tinh, Mỗi pộp 1p.

LIỄU HOA HOÀN : Dùng chữa bệnh lâu, 0p50 một lọ. Nhẹ hai lọ nặng 4 lọ, chữa khoán không khỏi sẽ được hoàn lại tiền, giá từ 8p00 đến 30p00.

THƯỢNG - ĐỨC
15 phố nhà Chung (Mission), Hanoi

ĐẠI-LY :

Hadông : 25 Nguyễn-hữu-Độ, và 24 Duvillier (trước cửa chợ) **Phúthọ** : 14 rue de la Gare, **Hòabình** : Hiệu Lâm Khê phố Phương Lâm, **Haiphong** : Văn-Tân 37 avenue Paul Doumer, **Bắcninh** : Vĩnh-Sinh 164 rue Tiên-An, **Haidương** : Quảng-Huy 25 Maréchal Foch, **Nhatrang** : Nguyễn-đình-Tuyên Tailleur, **Thanhhóa** : Thái-Lai 72 Grand rue, **Huế** : Thanh-niên 43 rue An-Cựu, **Tourane** : Lê-công-Thành A, du Musée.

NGÀY NAY NÓI CHUYỆN

Vũ Ninh, Vân giang — Vì nhà nghèo mà bạn giai toàn là tay ăn chơi bực đ vương cả nên dư luận đồn tôi là đi làm tiều. Vậy có cách nào phân giải cho họ rõ.

— Phân giải làm gì, mả «họ» cũng chả nghe đâu. Miễn là cô không có thế là đủ rồi. Và nếu cô có sợ dư luận thì nên tìm cách tránh những điều có thể để người ta dị nghị.

Hoa Vân Honquan — Đôi trẻ yêu nhau có thể nào tự kết hôn với nhau trước công lý mặc dầu cha mẹ còn đủ và bởi lẽ bên trai không bằng lòng bên gái? Trước công lý, nơi nào tiện?

— Câu hỏi của ông tối nghĩa quá: nếu « bên trai không bằng lòng bên gái » thì đôi trẻ còn yêu nhau gì nữa mà ông cứ nhất quyết là họ yêu nhau?

Hay là ông muốn nói rằng một người con trai cha mẹ dạm cho một đám làm vợ, cậu không bằng lòng vì đã yêu người con gái khác? và muốn tự ý lấy người ấy làm vợ, mặc dầu cha mẹ không ưng? Nếu vậy thì quả không được. Theo luật hộ Bắc kỳ, đôi trẻ muốn kết hôn, trước phải bằng lòng nhau đã; sau lại phải cha mẹ bằng lòng nữa mới được.

Đỗ hữu Chí — Tôi đã ngoài 45 tuổi, trước không học trường nào, nay sống nhờ một nghề riêng tay thợ (huộm); tuy không thư thả, song tôi vẫn lần hồi tự học hỏi và tự xét mình, không hề tự phụ, có thể thi baccalauréat được; vậy tôi có nên thi không, và muốn thi có điều gì trở ngại không?

— Nếu ông muốn thi, thì ông nên đi thi lắm. Ông không lo: không có điều gì trở ngại cả.

Khoát Hanoi — Một người đàn bà đã có năm con không biết ăn ở với chồng làm sao tự nhiên lại về với mẹ đẻ ở.

Nay đa mang một người đã có vợ con. Hàng ngày tôi thấy cãi nhau ầm cả cửa nhà. Vậy đối với người đàn bà kia nên cư xử ra sao? Người chồng kia biết có cho là lỗi ngoại tình được không? Hiện nay chưa ly dị hẳn

— Ông quên không nói rõ đứng địa vị nào để xử sự với người đàn bà ấy. Nếu chỉ là khách bàng quang, thì cứ mặc họ cãi nhau là hơn: ngộ họ ưa cãi nhau, thì mình cấm họ làm gì!

Người chồng có thể cho là ngoại tình được lắm... nếu có chứng cớ rõ ràng.

Minh Tâm, Quảng Ngãi — Tôi có yêu một người, đã ở chung chạ cùng nhau trên hai năm, đã có con, mặc dầu hai bên cha mẹ không bằng lòng cho chúng tôi lấy nhau — Trước sự khó khăn ấy, tôi đã chán nản, nay chồng lại ham chơi bời liều lĩnh, can gián không được. Tôi có thể bỏ người đàn ông hoang đàng ấy và có quyền giữ đứa con đó không? (Chúng tôi không có acte de mariage)

— Không có cưới xin, không có giấy giá thú tức là không phải là vợ chồng, mà chỉ là nhân ngãi, vậy có thể bỏ nhau được. Nhưng còn con thì ai có quyền giữ? Nếu chỉ người mẹ đứng khai nhận đứa trẻ, thì chỉ có người mẹ có quyền coi sóc trông nom nó mà thôi. Còn nếu cả hai người đều khai nhận đứa trẻ là con, thì việc phải đem ra trước tòa phân xử.

Đường Vân, Haiphong — Những người sinh ở nhượng địa Pháp như Hanoi, Haiphong... được xử theo luật nước Pháp. Vậy đến 21 tuổi họ mới phải đóng thẻ thuế thân, hay là đến 18 tuổi thì họ phải đóng như dân các vùng khác rồi?

— Họ vẫn phải đóng thuế lúc đến tuổi 18 như dân vùng khác. Xin chớ lầm: sinh ở nhượng địa Pháp không phải vì thế mà thành công dân Pháp, được hưởng luật của nước Pháp. Sinh ở nhượng địa chỉ là thuộc dân Pháp (sujet français) được đem xử trước tòa án tây mà hưởng luật riêng của thuộc dân Pháp.

Mai Phong Hanoi — Tôi lấy một người gái truỵ lạc. Mãi sau người đó mới thú cùng tôi đã trốn một số nợ nhà hát. (Nhà hát đó lại ở cùng quê tôi). Sợ một đôi khi phải về quê. Nhà chủ gặp, họ sẽ làm rầy ra:

1. Kiện tôi quỵt đi 2) Bắt tôi giả số nợ 100p. (Thực ra vay 30p.00 bắt kỳ 100p) Nếu không lại bắt vợ tôi về nhà hát.

Vậy có thể nhờ pháp luật che chở đùm chúng tôi không? Biết rằng ở nhà hát 3, 4 năm không cho một đồng lương, nào cả và còn hành hạ là khác nữa. Nên trốn đi. Nếu nhờ pháp luật thì đến đâu?

— Kiện quỵt đi thì không kiện được, vì chủ nhà hát có quyền gì cấm đào nương thôi hát đâu. Nhưng họ vẫn có quyền đòi nợ. Và về việc đòi nợ, thì nhà chức trách hẳn là phải bằng cứ vào tờ văn tự có chữ ký của người có nợ, nếu không có chứng cớ nào tỏ ra một cách đích xác rằng vợ ông chỉ vay có 30p. thì ông đành phải trả cho nhà chủ số tiền 100p. đã ký nhận. Nhưng không vì thế mà phải bắt buộc trở về nhà hát! Không muốn làm nghề hát nữa thì không ai bắt ép làm nghề ấy được, trừ ra khi nào có hợp đồng hẳn hoi trong một thời hạn nhất định.

(Xem tiếp trang 14)

MUỐN ĐẸP

Một cuốn sách chỉ dẫn một cách đầy đủ những phương pháp làm cho người đàn bà trở nên đẹp.

Không làm quảng cáo riêng cho một thứ phẩm sức nào, sách này đầy rành rọt những cách làm cho da tươi và nhỏ, lông mi dài và cong, vú nở, mình thon, chữa hôi mồm hôi nách, chữa chứng cá, cách tập thể thao để giữ cho thân hình được cân đối v. v.

Giá mỗi cuốn 1p.00.
Ở xa gửi lãnh hóa giao ngân.

Bán tại
đào lập
97 Phố Hàng Gai — HANOI

1914 - 1918

Chữ thập Victoria

(VICTORIA CROSS)

« Chữ thập Victoria » là một thứ bội tinh rất quý của Anh-cát-lợi, chỉ tặng thưởng trong hồi chiến tranh cho những tướng sĩ nào đã lập nên một công trạng đặc biệt, hoặc có một hành động can đảm và oanh liệt.

Trong cuộc chiến tranh 14-18, các phi công là những người đã nêu lên nhiều tấm gương sáng vì can đảm và danh dự. Dưới đây là một vài hành vi của các hùng tướng ấy.

Chính trong một cuộc đi ném bom sân bay Ramleh (Palestine), mà thiếu úy phi-công F. H. Mc. Namara, người Úc châu, được thưởng bội tinh Victoria vì cách hành động can đảm sau này:

Trong một cuộc đánh phá đường xe hỏa Tel El Hessi, đại-úy Rutherford, ở đội máy bay 67, bắt buộc phải đỗ xuống đất bên nghịch vì liệt máy. Thiếu úy Namara, trên chiếc máy bay thám thính Martinsyde, bay xuống định cứu, dưới một trận mưa đạn, và tuy thế úy đã bị trọng thương ở đùi. Thiếu úy hạ máy bay xuống cách máy bay của đại úy Rutherford chừng hai trăm thước. Nhưng vì vết thương nặng thành thử thiếu úy không sao rời khỏi máy bay được.

Đại úy Rutherford chạy lại định nhờ Namara quay hộ máy để bay. Nhưng thấy thiếu úy bị thương nặng, lại vừa lúc đó đội kỵ binh bên nghịch sắp phi tới, hai người bàn định cùng bay đi ở chiếc Martinsyde. Đại úy trèo lên đằng sau Namara, nhưng lúc cất cánh, Namara bị thương không giữ vững tay lái được, nên máy bay lộn mũi xuống. Trong lúc đó, đội kỵ binh bên nghịch mỗi lúc một tiến gần.

Tình thế hai phi công lúc bấy giờ tưởng như tuyệt vọng.

Nhưng một người Úc không chịu hàng bao giờ. Trước hết, phải làm thế nào cho máy bay khỏi vào tay quân nghịch đã.

Rutherford và Namara chui ở dưới máy bay ra và châm lửa đốt máy. Trong lúc đó, sự thắng trận đổi phe. Nếu kỵ binh đi nhanh thì máy bay lại bay nhanh hơn. Hai chiếc máy bay đồng minh đi do thám gần đấy, bèn bay lại: họ đánh phá toán kỵ binh và ngăn lại bằng những loạt súng liên thanh. Đại úy Rutherford, nâng đỡ thiếu úy Namara lúc đó đã mất rất nhiều máu, đưa đến máy bay của đại úy và nhấc đặt lên ghế cầm lái. Dưới một làn mưa đạn, đại úy quay cánh quạt rồi leo lên chỗ ngồi quan sát.

Thiếu úy Namara lần này cố sức cất cánh cho máy bay được, và tuy đã gần mệt lả đi, cũng còn đưa máy về nơi căn cứ được, cách đấy 115 cây số.

Trong trận chiến tranh 1914-18, tất cả chỉ có 19 cái bội tinh Victoria thưởng vì hành vi xứng đứng ở trên không.

Bội tinh của thiếu úy Namara là cái thứ mười một.

Cái thứ mười hai là của Thiếu tá W. A. Birhop. hùng tướng nhất của đội máy bay Anh, với 72 cuộc thắng trận (nghĩa là đã hạ 72 máy bay của bên địch. Số ấy đứng hàng thứ ba trong cái kỷ lục quốc tế: sau von Richthofen, người Đức, với 80 máy bay bên địch bị hạ, và René Fonck, người Pháp, với 75 cái.

Bội tinh Victoria thứ 10 là của đại úy Albert Ball, có lẽ cũng sẽ đến đầu kỷ lục nếu không mất sớm. Trong 10 tháng chiến đấu, đại úy đã hạ 43 chiếc máy bay, và một khinh khí cầu, cho đến ngày 7 tháng năm 1917, đại úy bị hạ bởi tay một phi công Đức, không ai khác hơn là người anh của tay hùng tướng đại tài Manfred von Richthofen, thiếu úy Lotar von Richthofen.

Đại úy A. Ball mới có hai mươi tuổi. Và là một phi công vừa can đảm nhất, vừa khôn khéo nhất, và có lẽ trẻ nhất trong các tướng đứng đầu quân.

Sau khi chết, đại úy được ân thưởng bội tinh Victoria và Bắc đẩu bội tinh Pháp. Cái chết của đại úy reo rắc mối buồn rầu vô hạn trong hàng ngũ các phi công Anh, và các bạn hữu của đại úy thề sẽ báo thù cho đại úy. Trong số đó có đại úy Birhop, và chính trong cuộc đi báo thù ấy mà đại úy đã trổ tài: đại úy hạ 40 máy bay địch trong sáu tháng.

Quyển sổ vàng của bội tinh Victoria biên:

Tháng sáu 1917: Đại úy Albert Ball.

Tháng sáu 1917: Thiếu úy F. H. Mc Namara.

Tháng tư 1917: Thiếu tá W. A. Bishop.

(Junior)

Mua các thứ tem cũ

Đóng giấu rồi. To và nhỏ. Giá từ 1p00 đến 40p00 một trăm cái

Biên thư: M. N. K. Hoàn village Yên Phụ près Hanoi.

LƯỢM LẶT

Cách ngủ

Nã phá Luân cỏ cái tài lạ là muốn ngủ lúc nào cũng được, và bất cứ nằm thế nào. Chính cái tài ấy đã khiến cho Nã có khi làm việc suốt cả ngày trong một thời hạn lâu, mà trí óc vẫn sáng suốt và thân thể vẫn khỏe mạnh.

Cựu thủ tướng Anh, ông Lloyd Georges, người ta bảo cũng có cái tài ấy. Có khi ông kết câu chuyện bằng một câu nói : nào, giờ tôi ngủ một chút, và ngủ ngay tức khắc, sau khi nói xong.

Lord Nuffield, nhà công nghệ có tiếng, từ thuở nhỏ đã phải tập làm việc đêm ngày, ngủ rất ít hơn người thường.

Ông Georges Robers bảy mươi vẫn khoẻ mạnh, chỉ cần nhất giấc ngủ trưa.

Sir Harry Preston, cái gương kiên nhẫn lạ lùng cho đến ngày gần chết, ngày nào cũng đều đều ngủ hai giờ buổi trưa.

Lord Balfour, cứ một tháng thì lại nằm suốt một ngày trên giường, — một thói quen khá thích cho những ai có cái may được trọn một ngày nghỉ.

(Tit Bits)

Làm reo để đòi... bớt lương !

Chúng ta thường được nghe nói đến các vụ làm reo để đòi tăng lương, thế mà có khi thợ thuyền lại cùng nhau nghỉ việc vì chủ không bằng lòng trả lương kém đi ! Nguyên do ở tấm lòng thân ái mà thợ thuyền thường tỏ ra đối với những người không được may mắn như họ.

Gần đây, trong năm 1927, bọn thợ làm gạch ở tỉnh Jordanow bên Ba-lan, nghĩ rằng nếu giá gạch bớt cao đi thì nhà cửa sẽ dựng nhiều hơn, và như vậy sẽ có công việc cho nhiều người làm. Bởi vậy họ đòi chủ bớt lương đi. Khi chủ từ chối (đấy là một sự lạ, bên ta chưa từng thấy — Lời người dịch), họ bèn rủ nhau làm reo.

Về một dịp khác, bọn thợ dệt tất ở Leiceister (Anh) đề nghị rằng nếu bớt lương họ độ 10.*l.* thì công việc làm sẽ nhiều hơn, và sẽ bớt những người thất nghiệp đi. Các chủ lại từ chối, (lại một sự lạ nữa ! — Lời người dịch) và bọn thợ lại làm reo. Trong năm 1884, thợ mỏ ở Durham và Northumberland nói với chủ rằng 3sh một ngày là tiền công đủ lắm rồi, và khi được tin họ sẽ được trả hậu hơn, họ bèn làm reo để đòi hạ lương.

(Tit Bits)

Những sự lạ

— *Ngủ theo phương hướng* : trong nhiều phòng ngủ các nhà Nhật-bản, phương hướng vẽ trên đất. Người Nhật không bao giờ ngủ quay đầu về phương nam, vì người chết chôn đầu về phương ấy.

— *Nặng, nhẹ* : một nhà khoa học đã tìm ra rằng, hai nét bút chì trên một trang giấy học trò, nếu đàn ông gạch thì cân nặng 30 milligr. Người đàn bà chung bình gạch thì nặng co 18 milligr.

— *Tàu buôn* : hơn một nửa số các tầu buôn trên thế giới là của Na uy.

— *Đọc sách* : trong lúc bình thường, dân ở thành phố Luân-đôn mượn ở thư viện độ hơn 40 triệu cuốn sách.

— *Chiếc ảnh vĩ đại* : 50 cái tầu bay đương bay để chụp một cái ảnh của toàn nước Mỹ. Mỗi tầu bay chụp độ 200 ảnh một ngày, nhưng công việc đến phải hàng năm mới xong. Cái ảnh lớn đó vào khoảng 500 chân (0m33) vuông.

— Người Tầu, giống người đã tìm ra thuốc súng và mực viết trước hết cả, lại cũng biết in sách trong khi ở Âu châu chưa ai nghĩ đến. Người ta tìm được những bản in đề ngày 11 tháng năm năm 868, nghĩa là 600 năm trước sự sáng kiến của Gutenberg.

— Ta phải lấy làm lạ khi thấy rằng hai con vật lớn nhất trong vũ trụ, con voi và con hải mã (hippopotame) đều là giống chỉ ăn cỏ, còn như con cầy chẳng hạn, lại chỉ ăn thịt. Như vậy không cứ con nào to là ác.

— Người ta câu được cá ở sa mạc Sahara! Không phải là chuyện đùa đâu, nhưng là rất đúng. Những con cá ấy câu được ở một cái giếng sâu độ 150 thước, và có nước mạch.

(Junior)

Một tội nặng : một người Đức, trong lúc tức giận đập cái lọ sứ và đốt quần áo của vợ, đã bị phạt về tội « làm hại quốc gia trong công việc tích trữ những thứ cần dùng ».

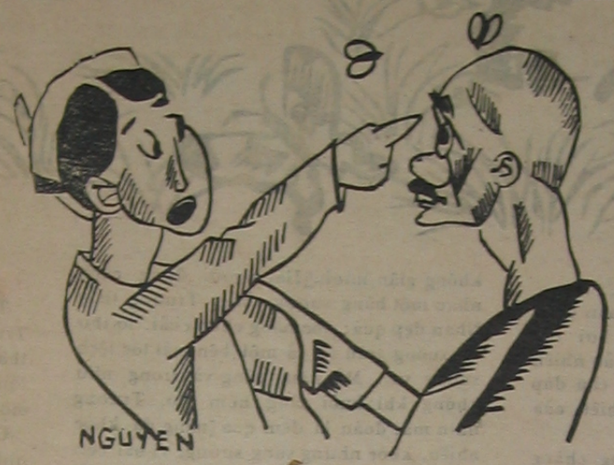
Cái hôn chết người : cô Marie Collins, ở Chicago, không hôn người nào mà người ấy không bị chết bạo. Cô đã nhân tình với bảy anh tướng cướp, người nào cũng bị bắn sau khi ăn ở với cô.

(Tit Bits)

Kỷ lục tiền thầy thuốc

Số tiền cao nhất trả cho các bác sĩ chữa bệnh là số tiền mà bác sĩ Anh Dunsdale đã nhận được của hoàng hậu Cathérine II nước Nga. Bác sĩ được vời đến tiêm cho hoàng hậu, và săn sóc thuốc men. Hoàng hậu trả bác sĩ 90.000 bảng anh (mỗi bảng anh chừng 17 đồng bạc ta, theo thời giá), thêm 1.800 bảng về tiền đi lại. Lại thêm nữa, một bức truyền thầu của Hoàng Hậu, được phong tước và một số tiền bổng tuất là 450 bảng một năm

(Tit Bits)

Vợ anh ăn trộm — **Đi đâu suốt cả đêm hôm qua hả !**

CHỒNG — **Đi ăn trộm chứ còn đi đâu nữa.**

VỢ — **Đỡ nói điêu ở đâu ấy. Sao chẳng thấy nhật trình họ đăng tin tức gì cả.**

Tên gọi

Nếu cứ lấy âm các tên gọi trong các thứ tiếng nói ở hoàn cầu, thì thấy nhiều cái lạ — Lạ nhất là tiếng mèo kêu được các thứ tiếng diễn ra giống nhau : tiếng Anh là « cát », tiếng Thụy-điển là « Katt », tiếng Pháp là « chat » tiếng Đức là « Katze », tiếng Hòa Lan là « cat », tiếng Ý là « gatto », tiếng Y-pha-nho là « gato » tiếng Nga là « Kats », tiếng Ba Lan là « Kat » và người La-mã cũng có tiếng riêng là « catus »

(Và tiếng ta gọi là con « Mèo », có lẽ đúng tiếng mèo kêu hơn cả.)

(Tit Bits)

Quyển sách nào lớn nhất?

Quyển sách lớn nhất hoàn cầu mà người ta biết hiện giờ để ở Viện bảo tàng ở Luân Đôn. Bề cao 1 thước 70, và bề ngang 1th15, nghĩa là một người tầm thước có thể nấp đằng sau được. Đó là một quyển địa chỉ hoàn cầu mà các nhà buôn ở Amsterdam dâng biếu vua Charles II nước Anh khi nhà vua này trốn sang Hòa Lan.

(Tit Bits)

Mein Kampf của người Do thái ?

Trong số những sách bán chạy ở Thế giới, cuốn Mein Kampf của Hitler, dịch ra nhiều thứ tiếng, và là sách gối đầu giường của dân Đức, bằn là giữ được kỷ lục cao nhất.

Nhưng vừa rồi có một tin rất lạ ở bên Mỹ đưa sang. Tác giả thực của Mein Kampf có lẽ là một người Do Thái, Peter Licber Knetch, mà Hitler đã tống vào trại giam, sau khi đã đoạt của người ấy nhiều bản thảo, trong số đó có Meim Kampt.

Tin trên này do bác sĩ Paul Reybach lượm được ở Brésil trong một cuộc thám hiểm nằm năm ở nước ấy.

(D. I.)

Chemisettes
Maillots de bain
Các Ngài sành đều thích dùng
Bán buôn tại hãng chính
PHÚC-LAI
87, ROUTE DE HUÉ — HANOI
TÉL 974
vì ĐẸP và BỀN

Muốn dược khỏe mạnh
Sắc dục thái quá rất làm hại sức khỏe, lại còn đeo bệnh phong tình (lậu, giang-mai, hạ-cam, hột-xoài, tinh-tinh, thiên-trụy). Các ngài đã trót chớ vội chán nản, cần giữ vững lấy tinh thần, và nên tìm ngay đến
ĐỨC THỌ ĐƯỜNG
131 — ROUTE HUẾ — HANOI
Có đại lý ở các tỉnh
mà chữa và uống thuốc, không những được khỏi chắc chắn mà lại bồi đắp được sức khỏe. Thuốc dễ uống không công phạt, không hại sinh dục. Thuốc lậu 0p.60 một hộp, uống một ngày ; giang-mai 0p70; hạ-cam 0p.30 v.v. Nhà thuốc còn chế nhiều thuốc thần hiệu để chữa khí khí-hư, bạch trọc, phòng tích, đau dạ dày v. v...

BƯỚM T

CHƯƠNG II

LÚC ra xe Trương cần thận chào đủ mọi người. Chàng hơi tức thấy mọi người vẫn thản nhiên nhìn chàng và không ân cần đáp lại những câu nói từ biệt tha thiết của chàng.

Khi đi ngang qua chỗ Mai đứng, chàng nói khẽ :

— Gửi lời vĩnh biệt cái « áo nhung lam » của cô.

Lên ngồi trên xe, nhìn mọi người một loạt, chàng mỉm cười ngẫm nghĩ :

— Vài tháng nữa... họ sẽ hiểu rằng hôm nay mình chào họ lần cuối cùng.

Trên dậu ruồi nhô ra cái mái nhà cũ của chàng ngày trước ; vẫn cái mái nhà màu nâu xẫm ẩn sau mấy cây soan ta dáng thanh thoát mà trước kia khi nghỉ học về thăm quê mỗi lần chàng nhìn thấy là trong lòng vui hồi hộp. Chàng ngẫm nghĩ :

— Chắc ở cái cột phía ban thờ vẫn còn những vết dao đánh dấu để do xem mình cao lên được bao nhiêu.

Tự nhiên chàng nghĩ đến con mối đen

mà chàng đem lòng yêu mến và nhớ tìm xem nó bò ở đâu trước khi nhắm mắt ngủ.

— Bây giờ thì chắc nó chết đã lâu rồi.

Chàng giơ tay chào cái mái nhà, chào hết cả những kỷ niệm êm đềm hồi thơ ấu.

Xe gần đến nhà bà Thiêm. Chàng mong Nhan có ở ngoài vườn, nhưng đến khi thấy Nhan, chàng cứ nhìn thẳng làm như không để ý đến. Nhan cất tiếng gọi :

— Anh Trương. Anh đi đấy à ?

Trương xuống xe chạy lại phía Nhan đứng. Chàng sung sướng được biết Nhan không giận mình. Hai người đứng cách nhau một hàng sương rồng. Trương thấy Nhan đẹp quá ; tóc nàng chưa chải, lơ thơ rủ xuống trán và cả một bên mái tóc lệch xuống vai. Mắt nàng sáng và trong như không khí buổi sáng hôm đó. Trương nhìn mắt đoán là đêm qua nàng đã khóc nhiều, khóc nhưng sung sướng, vì hai con mắt đẹp hẳn lên như thế kia là hai con mắt của một người sung sướng.

Chưa dám tin chắc hẳn, chàng đợi Nhan nói trước. Chàng nhìn vào đôi môi của Nhan và nhớ lại đêm qua ở trong quán.

Nhan nhắc lại câu hỏi :

— Anh đi đấy à ?

— Vâng, tôi đi đây.

— Độ bao giờ anh lại về ?

Trương không đáp lại câu hỏi của Nhan. Chàng nói đến chuyện hôm qua.

— Anh xin lỗi em. Em không giận anh chứ ?

Nhan cúi mặt, ngẫm nghĩ một lúc lâu. Nàng nói rất khẽ :

— Em vẫn đợi anh trong ba năm nay. Anh viết thư về cho em nhé ?

Nàng mỉm cười :

— À, nhưng không biết viết thế nào để em nhận được mà không...

Trương ngắt lời :

— Em đừng đợi thư của anh. Anh không bao giờ viết đâu.

— Tại sao thế ?

— Anh vẫn em. Em quên anh đi.

Nhan mở to hai mắt, ngơ ngác :

— Làm sao thế anh ?

— Không sao cả, rồi em sẽ hiểu. Em quên anh đi. Xin lỗi em.

Chàng muốn ngắt câu chuyện, nhìn vào trong nhà, hỏi :

— Đi đâu ?

— Mẹ em ra sau vườn.

Chàng đưa mắt nhìn người phu xe rồi nắm lấy bàn tay Nhan :

— Thôi, chào em. Chỉ ít nữa em sẽ hiểu.

Chàng quay vội đi, nhưng chàng cũng đã thoáng thấy Nhan dương dướm nước mắt sắp khóc.

■ ■

Tới Hà-nội, đi lẫn vào trong đám đông Trương thấy mình đỡ trơ trọi, chàng thấy cái chết của mình không quan trọng lắm đối với đời sống chung ồ ạt của mọi người chung quanh.

Gặp ngày chủ nhật, chàng đánh rẽ vào nhà một bác sĩ Pháp và quen thân, đưa lọ đờm cho bác sĩ xem. Ông ta điềm tĩnh nói :

— Để rồi tôi sẽ đưa đi thử. Còn như máu thế này không hẳn phải là máu lao, có lẽ vì đứt mạch máu hoặc ở phổi hoặc ở cổ. Có khi chỉ vì đồ máu mũi đêm nó đọng ở cổ rồi sáng ho ra. Đờm họ lao có những tia máu như sợi lẫn trong đờm chứ không loang nhiều thế này. Ông ho ra chỗ đờm này về buổi sáng ?

— Chính thế.

Trương mừng rỡ quá. Bác sĩ ngồi thảo đơn rồi đưa cho Trương nói :

— Dẫu sao ông cũng nên cẩn thận lắm vì ông đau phổi.

Chàng nhìn vào đơn và thấy tên những thứ thuốc quen dùng, không có gì lạ.

Khi ra đến ngoài, Trương như người trút được một gánh nặng ; chàng thấy vui vẻ sung sướng.

Về tới nhà, chàng ngạc nhiên thấy các cửa sổ đều ngỏ. Người đầy tớ chạy ra nói :

— Có cô Phương... Con bảo cậu đi vắng, cô ấy cứ vào.

— Cô ấy đến từ bao giờ ?

— Cô ấy đến từ sáng và nhất định đợi cậu về. Cô ấy ăn cơm sáng ở đây và vừa ngủ trưa dậy.

Có tiếng Phương ở trong nhà nói ra :

— Em đợi anh mãi.

Trương hỏi :

— Đợi để đi đâu ?

— Đi quần ngựa. Đi gỡ gạc, lần trước thua cay quá.

Trương bước vào phòng và đến chỗ Phương ngồi cúi xuống hôn nhẹ một cái vào má Phương, vui vẻ nói :

— Ừ nhỉ ! Mình quên bẵng mất. Nhưng sao Phương không đi trước, đợi anh làm gì ?

Phương vỗ vào hai túi :

— Hết mẹ nó tiền còn gì nữa.

— Tớ cũng gần hết.

Nói câu ấy, chàng lặng người ngẫm nghĩ.

TRẮNG

TRUYỆN DÀI
của
NHẤT - LINH

— Bán được chỗ đất ấy, đủ tiền sống được dăm tháng. Thế rồi sao? Ngộ mình không chết.

Chàng mỉm cười :

— Nếu không chết thì còn gì hơn nữa.

Chàng bảo Phương :

— Đợi anh một lát anh thay quần áo khác.

Đương thảo giấy, Trương nhác thấy có bóng người ngừng lại sau khung vải xanh ở cửa sổ.

Phương hỏi :

— Cái gì thế anh?

Trương đi giếp lại phía cửa sổ, kiễng chân nhìn ra. Trông sau lưng nhưng chàng cũng nhận được người ấy là Thu. Chàng cuống quít quay trở vào. Phương hỏi :

— Ai thế?

Chàng vừa buộc vội giây giầy vừa đáp :

— Thu.

— Thu là ai? Mà sao anh cuống lên thế kia?

Đi giầy xong, chàng vội chạy ngoài ra phố. Ý chàng định đi vòng phía sau thật nhanh để đón đầu làm như tình cờ gặp Thu, không biết là Thu vừa đi qua. Chàng muốn Thu tự ý đến với chàng, chứ không phải chính chàng muốn tìm gặp Thu, để sau không có thể trách mình được.

Nhưng ra đến cổng, Trương không thấy Thu đâu nữa.

— Chắc Thu đã lên xe.

Chàng đứng ngơ ngẩn nhìn theo hút một chiếc xe chạy ở xa, trên xe có một người mặc chiếc áo màu hoàng yến.

— Một là Thu đi ngang qua nghe tiếng mình nên ngừng lại. Hai là Thu định đến thăm mình. Lạ quá. Thu tìm đến thăm mình. Vì lẽ gì?

Chàng tươi hẳn nét mặt :

— Phải rồi. Chắc Thu định đến thăm mình nhưng vì nghe có tiếng Phương nên lại đi. Nếu không, vì cớ gì đến đây nàng mới thuê xe.

Trương vừa đi vào vừa lầm lầm tức Phương.

— Thu, con nào thế?

Câu hỏi hỗn xược của Phương làm Trương không nhịn được nữa.

— Câm miệng đi. Chỉ tại cô.

— Ô hay. Tại tôi làm sao?

Trương cởi áo vứt mạnh xuống ghế.

— Lại còn cãi cái gì. Có im ngay không. Thôi, không đi đâu nữa cả.

Chàng ngồi thử một lúc rồi kéo áo mặc, bảo Phương :

— Nào thì đi. Thế nào có đi không thì đứng dậy chứ ngồi ỳ thần xác ra đó à!

Trương đứng dậy và trở lại vui vẻ. Chàng chỉ còn nghĩ đến một điều là Thu đã đến với chàng; chàng tin chắc như vậy tuy không tìm ra được vì lẽ gì Thu lại đến nhà chàng. Chàng bá lấy cổ Phương vừa hôn vừa nói :

— Khỉ tớ sung sướng quá, tớ hay sinh ra gắt gỏng. Phương đừng giận nhé.

CHƯƠNG III

Xe về gần đến nhà. Thu mới nguôi cơn tức. Nàng không phải tức vì nghe thấy có tiếng đàn bà trong nhà Trương; nàng vẫn biết vậy đã lâu. Nàng tức chỉ vì được một lúc có đủ can đảm đến thì lại là lúc không tiện vào nhà Trương.

Nàng đã định đến hơn một tháng nay. Trước kia, sau ngày Trương đột ngột bỏ ấp ra đi, Thu về Hà-nội, yên trí là Trương thế nào cũng đến chơi. Nàng đợi Trương mãi và cứ lần lữa như vậy hơn ba tháng. Sau nàng lấy làm lạ cố đoán nhưng không hiểu vì cớ gì, mà hỏi thì không dám hỏi ai cả. Có một lần Mỹ nói với Hợp :

— Lâu nay sao không thấy anh Trương lại chơi. Chắc bận học thi.

Nàng hồi hộp đợi Hợp trả lời. Vừa lúc đó có khách lạ vào chơi, Hợp chạy ra tiếp khách. Câu chuyện về Trương bỏ dở. Thu mấy lần nói gợi đến Trương với Hợp, nhưng cái cớ tại sao Trương không đến thì nàng không biết và cũng không ai biết cả.

Vụ hè đến, theo lệ thường nàng ra Sầm sơn nghỉ mát. Thu rất có hy vọng được gặp Trương ở ngoài ấy. Nàng yên trí là không thể nào Trương xa nàng được; Trương chắc vẫn trông thấy nàng luôn nhưng Trương cố ý không cho nàng biết đấy thôi. Ở Sầm-sơn, nàng vẫn sống một cuộc đời ngoài mặt rất bình thản, nhưng thật ra trong lòng nàng lúc nào cũng sôi nổi tưởng nhớ đến Trương. Nhiều khi nàng đi thơ thẩn một mình lên hòn Trống Mái hay vào rừng thông ngắm mong được gặp Trương một cách bất ngờ. Đối với nàng Trương lạ lắm và ái tình của chàng cũng lạ lùng như tính nết chàng, lạ lùng làm nàng ghê sợ nhưng có một sức quyến rũ rất mạnh. Thu ở Sầm-sơn có rất nhiều bạn trai — hay nói cho đúng, những bạn trai của Mỹ — nhưng so sánh với Trương, Thu thấy họ đều tầm thường. Những câu nói chuyện, những lời tán tỉnh, ái tình của họ, và cả đến vẻ mặt họ Thu cũng thấy nhạt nhẽo.

Thế rồi một hôm, vào độ cuối hè sắp đến lúc cả nhà trở về Hà-nội, nàng và Hợp với mấy người nữa đứng ở bãi cát gần rừng thông nghịch thả cỏ kim cho chạy thi. Một người quen mới ở Hà-nội ra nhắc đến Trương :

— Trương độ này hỏng. Đâm ra chơi dữ. Cũng chả mấy lúc nữa thì bương.

Thu sắp chạy đuổi theo một bông cỏ bỗng ngừng hẳn lại. Gió đưa vẳng vào tai nàng từng mẩu chuyện.

— Chắc anh ta có chuyện gì buồn bực lắm nên chán đời, đâm ra liều. Trước có thế bao giờ đâu. Liều dại dột quá.

Thu nhận ra tiếng ông Trâm nói giọng Huế :

— Liều một cách phi lý.

Rồi đến tiếng Hợp nói đều đều :

— Trương nếu có chết thì chỉ tại đốc tờ. Anh ấy cũng chỉ bo xoàng thôi, đi hết đốc tờ nọ đến đốc tờ kia, rồi đâm hoảng bỏ học. Anh ấy giờ như người liều muốn chơi cho chóng chết. Tôi khuyên mãi không được mà anh ấy cũng lánh cả tôi nữa.

Thu đã mon men lại gần chỗ mấy người nói chuyện. Nàng lưỡng lự không biết có nên hỏi không; nhưng điều ấy nàng muốn biết, nàng cần biết quá nên nàng không thể dừng được. *(Còn nữa)* **NHẤT-LINH**

VUI CƯỜI

Như-Ngân

Kết cục

— Này chị! anh chàng si-tình ấy đâu rồi ?

— Chàng nào ?

— Anh chàng mà ngày nào cũng tặng c ị một bó hoa ấy mà !

— Ả! . . . Hắn lấy cô bán hoa ấy đã lâu rồi !

■

Xỏ ngọt

Ông Long xuống chơi với ông Phú, một nhà buôn lớn ở tỉnh kia. Ông Phú khoe với bạn là ông làm ăn rất phát đạt và ông lại có một cậu con trai rất lanh lợi. Ông Long liền hỏi cậu bé :

— Em lên mấy, học lớp nào ?

— Lên 8 và học lớp prépara oire ạ !

— Trần quốc-Tuấn chết ngày nào ?

— Ông ấy là người bất tử !

— Ngày sau lớn em làm gì ?

— Thưa ông, em làm một nhà buôn lương thiện.

— Một nhà buôn lương thiện ? Thật là một nghề mới đấy em ạ! Chỉ có mình em ở tỉnh này thôi, em không sợ ai cạnh tranh đâu !

■

Cô ấy quên

— Anh có muốn lấy vợ, tôi làm mối cho một đám, một người góa nhưng còn trẻ . . .

— Có đẹp không ?

— Lại còn phải nói, cô ta mới có 21 tuổi, người đẹp, ư. mà đẹp thật, hai con mắt trong hơn nước mùa thu, còn cái m ệng thì phải biết, chắc chắn là hoa không thơm bằng ; tính nết thì lại hiền lành, ngây thơ, thật là một người con gái hoàn toàn, . . .

— Con gái ? Sao anh vừa bảo là góa chồng ?

— À! . . . nhưng đã lâu, chắc cô ta quên rồi!

■

Một câu khuyên !

— Thưa bác, thầy cháu bảo con lại xin bác cái xe đạp bác mượn hôm kia ạ !

— Ồ, thế sao thầy mày không làm như tao ?

— Làm thế nào ạ ?

— Sao thầy mày không đi mượn một cái xe đạp khác ?

■

Hối hận

Một người nhà quê thú tội ở nhà thờ:

— Thưa cha, con hối hận quá ! con trót ăn cắp năm thúng khoai của người hàng xóm con.

— Ừ, con dại dột quá ! Nhưng lất có ai giúp con chứ mình con lấy thế nào được cả năm thúng ?

— Không, thưa cha con lấy làm năm bận cơ ạ : hôm chủ nhật trước một thúng, thứ ba một thúng, thứ năm một thúng, và thứ bẩy, tức hôm qua, một thúng nữa . . . .

— Thế mới là bốn thúng thôi chứ ?

— Vâng, nhưng còn một thúng con để đến mai.

■

Hùng biện

Hai ông cùng ngồi một bàn trong cao-lâu, vừa ăn vừa cãi nhau hăng lắm, không biết về vấn đề gì. Một ông nói mãi thì ông kia bỗng chỉ ầm ừ hão, mắt cứ chăm chẳm nhìn phía cửa ra vào, ông phát cáu :

— Tôi nói bác không nghe, cứ nhìn đi đâu thế . . . . có gì ở đấy ?

— À, tôi phải coi xem cái ba đờ-suy của tôi còn không, vì cái của bác đã mất được đúng mười phút rồi !

■

Say sưa

Ở tiệm về, ông Say chân nam đá chân chiêu, khệnh khạng lần về đến cửa nhà mình. Ông ta rút một điếu sì gà ở trong túi, rồi đút vào lỗ khóa mà xoay. Ông loay hoay hàng nửa giờ mà cửa cũng chưa mở.

Một người đi đường thấy lạ, đến gần xem, ngạc nhiên :

— Ông làm gì vậy ? Sao ông mở cửa bằng điếu xì gà ?

Ông Say chố mắt nhìn người kia, bỗng ông vỗ trán nói :

— À, phải ! ra lúc nãy tôi hút mất cái chìa khóa rồi !

N. N. nói chuyện

(Tiếp theo trang 11)

Tuy nhiên, ông cần phải xem rõ vân tự mới biết được là vợ ông vay nợ bà chủ hay là nhận giữ đồ vàng của bà chủ đáng giá 100p. Trong trường hợp thứ hai này, chủ hát có thể kiện về việc hình (tội bội tín) được, còn trong trường hợp thứ nhất, việc kiện, nếu xảy ra, chỉ là một việc kiện nợ thường mà thôi.

Văn Hanoi — Thử máu có biết được rõ con ai không, và thử máu ở đâu, nếu lẫn lộn cả hai thì có phân chia được rõ ràng không ?

— Máu của người ta có thể chia ra làm được bốn hạng A, B, C, D. Có thứ máu này gặp máu khác thì đông lại, có thứ khôug, lại có thứ bất cứ hòa với máu nào cũng được. Người ta sở dĩ phân chia như thế là để lúc truyền m u (transfusion de sang) để cứu bệnh nhân, biết thứ máu nào có thể hợp với máu người bệnh được. Sự phân biệt chỉ có ích lợi thế thôi, và rất nhiều người có thể đồng một thứ máu được. Vậy thử máu không thể biết được là con ai, trừ một vài trường hợp đặc biệt, có di truyền bệnh tật. Nhưng đứa con chịu ảnh hưởng cả máu người mẹ nữa. Vậy sự biết chắc chắn không thể có được. Ngày xưa ta có cách thử máu, bố con cùng trích máu trên một cái mâm, nếu hai giọt tụ lại nhau thì người ta kết luận là đông máu. Nhưng có thể cũng tại cái mâm có chỗ chũng được ! Vậy chưa chắc đã đúng.

Hồ Ái Huế — Bệnh phong đã đành, là một bệnh truyền nhiễm có thể là một bệnh di truyền, không ? Nếu khi con cái đã lớn, mà cha hay mẹ mới phát chứng bệnh ấy, những người con sau này có thể vì mắn mủ mà cũng lâm cùng bệnh được không ? Nếu muốn ngăn ngừa trước thì phải dùng thứ thuốc gì cho có hiệu quả ?

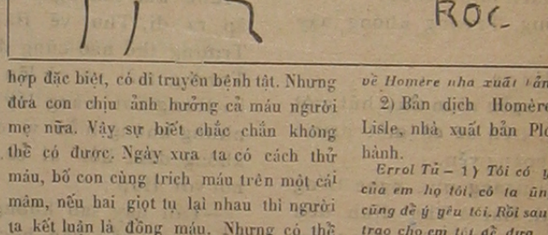
— Bệnh hủi là một bệnh truyền nhiễm, và cũng di truyền nữa, nhưng sự di truyền này không phải cứ liền tiếp, nghĩa là không cứ cha mẹ mắc bệnh hủi mà con cái cũng mắc bệnh ấy. Có khi cái di truyền lẫn đi vài đời — cũng có khi mất hẳn — rồi mới hiện ra. Nhiều bọ đột nhiên sinh ra người hủi là vì cớ thế. Nhưng nếu để con trước khi mắc bệnh thì con cái không mắc được, có chăng vì lây mà thôi. Cho nên người hủi cần phải ở riêng một chỗ để khỏi làm lây bệnh sang người khác. Nên nhớ là tay lành mạnh sờ vào người hủi không việc gì, trừ khi nào sây sứt da hoặc có mụn nọt.

Trúc Thanh Hanoi — 1) Tại sao mùa rét chân ta hay mốc trắng ra ? Có phải là tại nẻ không ? Chữa thế nào ? Rửa xà phòng nó cũng không đi

1) Mùa rét hay hanh, nên da se lại, và lúc gãi mạnh, các tế bào chết vụn ra trông trắng, chứ có phấn gì đâu. Chẳng cần phải chữa gì cả, vì nó không hại gì. Chỉ cần sạch sẽ, tắm luôn thôi, vì vệ sinh chứ không phải vì phấn.

2.) Những bản dịch của Leconte de Liste về Homère nhà xuất bản nào có ?

2) Bản dịch Homère của Leconte de Lisle, nhà xuất bản Plon et Nourrit ấn hành.

Cô ấy mặt trắng như thế thảo nào răng cô ta đen...

Errol Tú — 1) Tôi có yêu một người bạn của em họ tôi, cô ta ưng nói với em tôi là cũng để ý yêu tôi. Rồi sau hai bức thư tôi đã trao cho em tôi để đưa để cho cô ta, mà chẳng thấy cô ta giả nhời. Thế nghĩa là cô ta đã thay lòng. Vậy tôi có nên ngày đêm nghĩ đến luôn không, nếu không, thì làm thế nào để quên được ?

— Nếu xét ra quả cô ta không yêu ông, thì tất nhiên là ông không nên ngày đêm nghĩ đến người ta nữa. Còn quên được hay không đó lại là một chuyện khác. Sự quên rất dễ dàng, mà đôi khi cũng rất khó. Chỉ thấy người ta muốn quên mà chưa quên được, chứ chưa thấy ai tự hỏi có nên quên hay không. Nhưng thời gian là phương thuốc hiệu nghiệm : lâu rồi quên đó là tình thường.

2.) Tập thể thao ban tối ở trong nhà có tốt không ?

— Tập trong nhà ngày hay đêm cũng được cả, miễn là tập phải giờ (2 giờ trước hay sau bữa ăn, ít ra), và ở trong một phòng *thoáng khí* : đó là điều cần nhất.

ĐÃ CÓ BÁN :

MẤY NÉT MO'

THƠ của ĐÀO-TIẾN-ĐẠT

giá 0p60 — cước 0p20

...Một mảnh vàng, nhưng đã tàn-c', là Không-cùng, là Tuyệt-vời...

Tựa của LƯU-TRỌNG-LƯ

Sách in toàn giấy tốt, cách xếp đặt rất công phu, mỹ thuật, tự tác-giả trong coi.

TỔNG PHÁT HÀNH :

LIBRAIRIE CENTRALE

60 Boulevard Borgnis Desbordes. Hanoi

Muốn xây dựng theo Khoa-Học và Mỹ Thuật, lại không tốn phí, các Ngài ở xa gần, hãy đến hay viết thư hỏi :

Kiến-Trúc-Sư

TƯ NGHỆ

Hanoi — 21 bis, Rue Jean Soler

Tél. 1223

Bao giờ các Ngài cũng được vừa ý

CÓ CỨNG MỚI DỰNG ĐẦU GIÓ

Vợ chồng

(Tiếp theo)

KÝ TÊN

Kể từ phút ký tên vào sổ giá thú, hai bên nam nữ đã thành đôi vợ chồng, không sao chạy chữa được nữa.

Vì vậy, việc đem nhau ra phòng hộ-lại ký là một việc quan trọng, các cô dâu chú rể ắn phải nghĩ cho kỹ trước khi làm, kẻo đến khi hối thì không còn kịp ngáp nữa.

Nếu sau khi vắt tay lên trán nghĩ đến cái thú động phòng, đến vẻ yểu điệu của các cô dâu hay đến vẻ anh hùng của chú rể, mà cũng chưa thấy đủ hứng để gánh lấy một giang san riêng, thì nên thôi ngay đi, đừng cho cổ vào tròng nữa.

Nhược bằng, trái lại, lý tưởng vẫn là rợ buộc chân, vẫn là một gia đình nhỏ trong gia đình lớn, vẫn là một bà vợ hay ghen, hay một ông chồng lầm lầm lì lì, và một đàn con nheo nhóc, thì lúc đó hãy đem nhau đến mà ký.

Hai bên đều là dân bảo-hộ, thì đem nhau về làng; hai bên là thuộc dân thì đem nhau ra tòa đốc lý, từ tám hôm đến mười hai hôm sau ngày khai ở đấy. Còn các mẹ tây muốn thành « bà chánh » thì cần phải giục người đến khai ở tòa đốc lý, và đến hôm thứ mười là có thể kho ác tay ra dấy ký sống ký chết với nhau.

◆

VỀ NHÀ CHỒNG

Ký xong là hết chuyện.

Cô con gái thơ ngây đã có thể đột nhiên thành một bà vợ cau có đáng ghét, và anh chàng bồn hậu đã có thể trở ngay nên một ông chồng cục cằn, thô lỗ, không sao yêu được nữa.

Nhưng thường thường thì không thay đổi vội vàng quá như thế. Vì còn phải đợi ở với nhau ít lâu, và chán nhau nhiều đã.

Cho nên, ban đầu, đôi vợ chồng son nào ai nói đến quyền của tôi, của mình, chỉ nói đến âu yếm, khi nào khác sẽ hay. Nhưng luật không thể lơ đễnh như họ được, phải tính trước và lo xa cho họ.

Vì vậy, luật đinh rõ quyền hành và bổn phận của vợ chồng một cách chu đáo lắm.

◆

Ở CHUNG

Quyền thứ nhất là quyền ở

chung. Dân luật annam nói : « vợ chính thất có quyền được ở và buộc phải ở với chồng ». Và luật nước Pháp cũng tán thành : « vợ phải ở với chồng... và chồng buộc phải tiếp vợ ».

Đó là lẽ tự nhiên lắm. Đến ông ngâu bà ngâu mà mỗi năm cũng thấy mặt nhau một lần, huống nữa là người đời.

Nhưng có lẽ luật cũng hơi dại khờ. Nếu hai vợ chồng yêu nhau lắm thì không sao, chứ khi hai vợ chồng đã bắt đầu ngấy nhau rồi, thì bắt họ ở chung với nhau cả ngày cả buổi, không chắc đã là một kế hay. Họ sẽ chán nhau chóng hơn, và có thể không muốn trông thấy nhau nữa. Chồng lúc đó có thể nhất định không cho vợ vào nhà, hay bà vợ có thể nhất quyết bỏ chồng mà đi. Lúc đó thì có phải là lỗi ở nơi luật không ?

Luật đã tính đến trường hợp ấy và đã có cách. Thí dụ như bà vợ son son bỏ nhà ra đi. Tức thì ông chồng có thể nhờ hai ông cảnh sát xách tay đem về được... cho đến khi nào vợ lại son son ra đi lần nữa. Còn ông chồng nào đóng cửa không cho vợ vào, thì bà vợ có thể nhờ ông cầm đến mở cửa ra mà vào trong nhà cho bõ ghét.

Phiền một nỗi là phương pháp ấy không lấy gì làm hiệu nghiệm cho lắm. Bà vợ vào lọt trong nhà rồi, chẳng lẽ cứ ngồi lỳ trong ấy, mà nếu ra thì họ lại đóng cửa mất. Cũng như bắt vợ về rồi, chẳng lẽ cứ nhờ hai ông đội xếp đứng canh suốt ngày suốt đêm !

Cho nên, vợ chồng mà đã đến nước ấy thì cũng đến cung bỏ nhau mà thôi. Mà có bỏ nhau, thì người nào từ chối không ở chung là người có lỗi.

Nhưng ở chung là thế nào ?

Không phải là vợ, chồng lúc nào cũng bắt buộc đính liền với nhau. Miễn là nhà chính của chồng, vợ ở nhà lá được rồi. Và theo luật ta, nhà chính là nhà có bàn thờ gia tiên. Vì vậy, bàn thờ ấy không bao giờ được dọn ra khỏi chỗ vợ cả ở. Ý giả luật cho rằng bàn thờ gia tiên là nền tảng của gia đình, các bà vợ chính cứ việc ôm lấy bàn thờ ấy là giữ gia đình được vững vàng rồi.

◆

TƯƠNG TRỢ

Ngoài việc ở chung, còn có một bổn phận nữa cũng chung cho cả hai vợ chồng : đó là sự phù trợ cưu mang lẫn nhau.

Đã là vợ chồng, thì dầu trông thấy mặt nhau là muốn cào

mặt ra mặc lòng, cũng phải xuất tiền ra nuôi sống lấy nhau, chăm nom thuốc thang cho nhau khi người kia mắc bệnh tật.

Bổn phận này, không phải là vô dụng. Có nhiều khi, ông chồng cờ bạc, trai gái, quên mất cả mình có một người vợ nhịn đói một nơi, dầu nơi ấy là nơi có bàn thờ tổ tiên nữa. Những lúc đó, vợ hẳn phải có quyền xin tòa án bắt ong chồng đang tỉnh cấp tiền để chi dụng trong nhà.

(còn nữa)

T. Vân

Cuộc Thi Vui của NGAY NAY

Cũng như trong các cuộc thi giải trí của *Ngày Nay* từ trước, cuộc thách đối lần này được các bạn đọc mọi nơi sốt sắng hoan nghênh.

Cái vế ra : « *Ngày Nay ngày nay in nhà-in nhà* » chúng tôi cũng nhận là một câu hiểm hóc. Vì thế chúng tôi càng thêm sung sướng thấy sự cố gắng của các bậc anh tài. Kỳ báo sau *Ngày Nay* bắt đầu đăng những câu đối đáng chú ý nhất của các bạn.

Về cuộc thi « *Truyện Vui có đề* » hạn cuối cùng nhận bài dự thi là ngày thứ bảy 15 Juin. Ngoài bì xin nhớ viết : *Thi Truyện có đề.*

N. N.

TIN VĂN... VẮN của LÊTA

(Tiếp theo trang 6)

Bây giờ ông mặc áo nâu và nói ngọng để giả làm người quê mùa, người thợ thuyền.

Chỉ thế thôi.

Biết đến bao giờ ông Ngọc Giao mới thành thực ?

●

Chỉ sợ . . . lúc thành thực ông Ngọc Giao chẳng có gì để nói.

Nhưng thà thế còn hơn.

●

« *Sau phút sinh lý* » tiểu thuyết của (hảo a !) Tân-Dân động kiện tướng : Huỳnh Hoang Lê văn-Trương.

(Kèn tầu, thanh la, nhị, v. v. và ông Lê văn-Trương đang co một chân lên hát.)

Nghĩa là... *Sau phút sinh lý* đang dàng nửa chừng.

Và tôi đang cười,

Nghĩa là tôi đang đọc.

« *Sau phút sinh lý* tất đã có trước phút, và có giữa phút, nghĩa là... đang khi. .

Trước phút sinh lý : Bão táp trong hai trái tim.

Sau phút sinh lý : Thảm kịch trong hai trái tim.

Còn những hối hận, những sức mạnh, những triết lý, những quả quyết, những hăng hái, những bổn phận, những nghĩa vụ... v. v.

(Xin xem hồi sau phân giải).

●

Một đoạn kịch : *Lửa* (T. T. T. Bảy số 310)

Hai nhân vật : một bà và một cô.

Kịch xảy ra vì gần đấy có một đám cháy.

Bà ấy nói với cô ấy những câu thế này :

BÀ — *Phải, lửa đã kém nhiều, nghe tiếng người đủ hiểu. Nhưng ban nãy cháy cũng đã lâu và to lắm, nhà cửa hẳn chẳng còn gì.*

CÔ — *Chẳng còn gì nữa, những kỷ vật của đời tôi ! Còn có bao giờ tôi lại nhìn thấy gương mặt cương quyết của chồng tôi trên bức ảnh.*

BÀ — *Mất bức này, còn có bức khác, lo gì.*

CÔ — *Tôi chả còn gì, chỉ có mỗi một chiếc đó mà thôi. Người đàn ông gan góc kia có giữ thêm một lần nữa đâu, và có về một lần nữa đâu !*

BÀ — *Chắc với người ấy, cô cũng đã có điều gì buồn lắm ?*

CÔ — *Bà hỏi làm gì, bà !*

BÀ — *Xin lỗi cô, nếu tôi đã tỏ mò quá. Vâng, tôi biết cũng vô ích mà thôi.*

. . . . . .

BÀ — *Kiên nhẫn là hơn.*

CÔ — *Tôi xin thú thực với bà : tôi là một người gái nhảy...*

BÀ — *Cô cứ nói tiếp. Chắc cô ngừng lại để dò ý tôi. Tôi thề là không giúp cô lắng tấm lòng khinh đâu ! Không !*

CÔ — *Và tôi cũng mong rằng không bị khinh đến hết nghĩa của chữ khinh.*

. . . . . .

Ông Thâm Tâm (tác giả vở kịch) là một thiên tài mới nhóm.

Tôi tưởng tượng đến lúc đem vở kịch này lên sân khấu.

Màn buông xuống câu trót.

Bên ngoài, chỗ khán giả ngồi, những tiếng ầm ầm đưa lên như sấm

Tiếng vỗ tay ?

Không ! Tiếng ngáy.

●

Đàn bà nước mình đã tìm được một lối rất tiện lợi cho mình điếc tai rồi.

Các bà ấy viết báo.

Cái nguy cũng không lấy gì đáng sợ lắm.

Họ đánh chắn hay lên đồng còn tai hại hơn.

Nhưng cái gì cũng nên một vừa hai phải thôi.

Làm thơ ? Được rồi. Viết truyện ? Chậc ! cũng được. Dạy nhau trang điểm ? Không ai cấm. Dạy nhau nấu nướng ? Càng hay.

Nhưng thế là đủ rồi...

Bút chiến nữa mà làm gì ? Mà nào các bà ấy có « bút chiến đâu » ?

Các bà sỉa tay nọ đập lên tay kia, chân thì nhảy nhót, môi thì tớn cong...

Vừa rồi bên làng giềng trong làng báo chúng tôi ầm lên những tiếng đôi co.

Tôi chạy ra xem. Nghĩa là tôi giở báo *Đàn bà* ra xem...

Và cứ thương hại cho ông Bút Sắt nào đó.

Ông Bút Sắt ấy, chẳng hiểu dại miệng thế nào, dám bắt bẻ một vài câu nói của *Đàn bà*. Ấy thế là cơn giông tố nổi.

Đàn bà dồn cho một trận đáo để, bảo ông Bút Sắt học kèm, bảo ông Bút Sắt chưa thông quốc ngữ, hứa cho ông Bút Sắt hai cái chảo gang thủng, và khuyên ông Bút Sắt lấy gang ở cái chảo thủng ấy để rèn ngòi bút, vì *Đàn bà* thấy *Bút Sắt* đã « rỉ » quá rồi.

Nghe mà toát mồ hôi ra được !

●

Tôi chợt đâm ra lo sợ.

Thì chính mình cũng đã dại dột nói đến *Đàn bà*...

Chân trời hẳn đã đầy những mây đen...

Trận bão táp chắc chả phải đợi lâu nào.

Nhưng may, (xin khoe để các bạn mừng) tôi được cái rạn sống rạn gió.

●

Tin (vẫn vắn) sau cùng

Lêta bảo, như thần bảo (ấy là nói nhún thế).

Cái sợ của Lêta đã thành sự thực.

Đàn bà của *Đàn bà* đã lên tiếng rồi.

Hừm !

Ghê gớm lắm. Nghĩa là « đàn bà » lắm.

Đàn bà bảo Lêta chỉ những nói điều là nói điều.

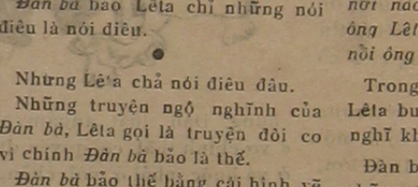
●

Nhưng Lêta chả nói điều đâu.

Những truyện ngộ nghĩnh của *Đàn bà*, Lêta gọi là truyện đôi co vì chính *Đàn bà* bảo là thế.

Đàn bà bảo thế bằng cái hình vẽ rất hùng biện.

Đây này :

Các bạn đã thấy cái tinh cách mồm năm miệng mười của người bạn yếm khăn kia chưa.

Còn nữa.

●

Lêta thấy cái tranh khôi hài của *Đàn bà* có ông Annam để hai tay vào nách ông tây, như có ý cù cho ông tây cười.

Thấy thế là nói thế.

Đàn bà lại bảo Lêta đ ều.

Nhưng còn bức vẽ đây :

Nhưng thế nào mà các bà ấy chẳng cãi nổi !

●

Lêta nói : vẫn *Đàn bà* tối tăm lắm.

Đàn bà không chịu, trả lời Lêta bằng những câu tối tăm hơn.

Ấy chết ! Ngày xưa Diogène chui vào trong cái thùng « tôn nô » cũng không đến nỗi thế, bây giờ chỉ có mấy câu văn của Đàn bà mà ông Lêta thấy ngay một « vùng tối âm đầy đặc » thế thì thành cũng không hiểu ông đọc văn của « Đàn bà » ở nơi nào ? Đừng chơi « ú tìm » thế ông Lêta, chúng tôi chịu không tìm nổi ông đâu !

Trong cái tối tăm sau cùng này, Lêta buồn rầu nhận thấy những ý nghĩ không sạch sẽ lắm.

Đàn bà ta vẫn có một kho tàng những tiếng chanh chua đáng sợ. Nhưng tôi tưởng chỉ nghe thấy ở chỗ khác thôi.

LÊTA

◆

Hộp thư

Các ông : *Vi-huyền-Đắc, Hà-văn-Lăng, Trinh-hug-Tiến* — Chúng tôi muốn biết ngay địa chỉ mới của các ông. Cám ơn.

TRICOTS
CHEMISETTES

La seule maison qui pourrait vous fournir ici, en Indochine des articles en Bonneterie de choix, en grosses quantités et au meilleurs prix.

C'est la Manufacture
CU' GIOANH
60 – 70, Rue des Eventails, Hanoi

Fournisseur en Gros de tous les Magasines et Bazars du pays.

PHÓNG ĐÃNG
(Tủ sách mới)

ĐÃ CÓ BÁN
Tiểu-thuyết của
NGUYỄN-TỐ
giá 0p30 cước 0p20

Một thiên tiểu thuyết rất hoạt động, rất phóng đãng, có thể là một thành-tích để đánh dấu vào xa-hội hiện-đại. Sách và bìa in rất đẹp, giấy ngót 100 trang.

MINH-PHƯƠNG XUẤT BẢN
TỔNG PHÁT HÀNH TẠI BẮC-KỲ
Librairie Centrale
60, Boulevard Borgnis Desbordes, Hanoi

LÊ PHONG GIẾT NGƯỜI

Truyện trinh thám của THẾ-LỮ

Trong sự luyện tập thân thể :

TA HÃY BẮT DẦU BẰNG CÁI BẮT DẦU

(Commencons par le comencement)

Kể thực ra, ít năm gần đây, xã-hội Việt-Nam ta đã tiến được một bước dài ở tất cả mọi phương diện, trong đó kể cả phương diện Thể-dục. Độ mươi năm về trước, ví dụ ngài thấy một ông bố nào, động thấy mặt cậu con bước chân đi học về đến cửa là kèn kẹt hét bắt lại ngồi ở bàn học, học nhồi học nhét, học đến không thở được nữa, và nếu ngài có lòng nhân từ, ngỏ lời khuyên ông bố đó hãy cho cậu con nghỉ ngơi để vận động, chơi đùa một chút, thì lập tức ngài sẽ chẳng phải đợi lâu lai gì để mà nhận lấy những lời đay nghiến : « Con tôi là con nhà làm ăn a! Con nhà tôi chỉ biết học thôi a! Bao giờ nó đỗ được bằng nọ, bằng kia, bao giờ nó làm nổi được ông tham, ông phán thì lúc đó tha hồ nó chơi, nó vận động, nó nghỉ ngơi a! »

Nhờ trời, bây giờ những cái hiện tượng quái gở đó không còn nữa, hoặc chỉ còn rất ít ở những nơi tối tăm xa lạ ; còn ngoài ra các bậc cha mẹ đã bắt đầu để ý đến sức khỏe, đến hạnh phúc và tuổi trẻ của các con cái rồi. Và cho đến cả cái thân hình của các ngài đó cũng đã bắt đầu được săn sóc tới : Tôi đã từng thấy những ngài gầy còm, mảnh khảnh như cái que, sáng nào cũng chịu khó dậy sớm, đạp một tua xe đạp lên Hồ-tây để thở một lúc « cho nó dễ chịu », và những ông béo tròn như cái chum chịu khó ỳ ạch, lắc lư đi bộ « cho nó khỏi trệ ».

Song, dù sao, cái tính cầu thả và cái óc lười không chịu tìm tòi, suy nghĩ vẫn còn là cái đặc điểm của giống nòi Việt-Nam ta, nên nhiều ngài vẫn tưởng rằng miễn là có vận động, tập luyện thế nào chả được. Chứng cớ hiển hiện là ngày ngày ta vẫn thấy những ông « mặt chỉ bằng hai ngón tay chéo » còng lưng đạp trên những chiếc xe đạp « cuốc » để cho càng ngày lưng càng còng lại, cái ngực càng lép đi ; những ngài hâm mộ cái bộ ngực to và cái bụng nhỏ mỗi ngày hăng hái đi bơi cả hai buổi để cho cái thân thể đã gầy sẵn càng ngày lại càng rạc đi, quắt queo lại — và chính tôi đã được hân hạnh nói chuyện với một ngài béo gần bằng con bò mộng. Khi tôi ngỏ lời khuyên ngài đó nên luyện tập thân thể theo lối khoa học cho gầy bớt đi, thì ngài vênh ngay cái mặt lên nói cho tôi biết rằng ngài.... rất thể thao, mỗi ngày ngài đi bộ những... 15 phút đồng hồ, và cuối cùng ngài rất bằng lòng ngài lắm. Song chắc hẳn cái điều làm ngài không bằng lòng tí nào, là tuy thể thao nhiều như vậy mà mỗi ngày người vẫn béo thêm lên, những lớp mỡ kếch xù càng làm cho ngài thêm ngạt, thở thấy khó khăn, quả tim yếu dần đi, rồi một hôm, đùng một cái ngài lăn ra chết vì bị đứt mạch máu.

Thực ra thì sự luyện tập thân thể của bất cứ ai ai đều là những vấn đề quan trọng cần phải tính toán, suy xét cẩn thận; và nhất là sự giáo hóa lại những thân thể hư hỏng (la rééducation physique) lại còn là những vấn đề quan trọng và cần thiết hơn nữa. Một người có tấm thân đã hư hỏng không thể vận động bất cứ thế nào cũng được, cũng như một người có bộ óc đần độn, ngu tối không thể đọc bất cứ sách nào cũng hiểu. Muốn có những kết quả chắc chắn và tốt đẹp, bất cứ về vấn đề nào, ta cũng cần phải bắt đầu từ lúc bắt đầu.

Kỳ trước tôi đã nói, trong chương trình giáo dục thân thể, người Pháp chia ra làm ba thời kỳ : sơ đẳng, trung đẳng, và cao đẳng.

Những sự tập luyện trong thời kỳ sơ đẳng, trong chữ Pháp, có cái tên gọi là Culture physique élémentaire mà tôi tạm dịch là « Sự luyện tập thân thể » thì nghe có vẻ « tây » quá. Luyện tập thân thể là tất cả mọi sự cử động hoặc bằng tay, chân không, hoặc bằng những quả tạ nhẹ, hoặc nhiều khí cụ khác, theo một phương pháp nhất định có nghiên cứu cẩn thận, mục đích là để tạo nên những thân người trung bình, nghĩa là không béo quá, không gầy quá, không ốm yếu quá song cũng không mạnh mẽ như nhà lực sĩ, nhưng cần phải có cái ngực nở, bụng thon, sự cử động nhanh nhẹn và ít khi đau yếu, bệnh tật. Trong chương trình luyện tập thân thể, có những cách riêng làm cho các lớp mỡ thừa phải tiêu đi, các bắp thịt sẽ to ra, lồng ngực lớn lên, cái bụng thon nhỏ và rắn chắc lại, và cái xương sống lưng được thẳng thắn.

Nói tóm lại, trong sự giáo dục thân thể, sự luyện tập thân thể phải

coi như những chữ cái A. B. C. trong sự tập đọc và bao giờ cũng phải bắt đầu bằng nó. Sau khi toàn thân và cả các cơ thể trong người đã được khỏe mạnh, cường tráng, và thực là trung bình (normal) rồi, lúc đó người ta sẽ có thể tập đến những môn vận động khác, khó khăn hơn, và cũng nguy hiểm hơn như những môn điền kinh hoặc thể thao mà tôi sẽ nói trong kỳ tới.

Nguyễn-hợp-Vỹ

Bút máy — Ngòi vàng của ◆◆ HOA-KỲ ◆◆

PARKER giá 23p50 34p50 50p75.
WATERMANN giá 17p50.
EVERSHARF giá 9p25 15p25 24p50 38p85.
CONKLIN giá 16p50.

Ngòi chủy-Tinh

KAOLO giá 5p00

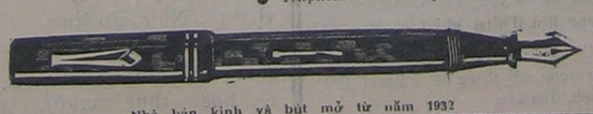
KHẮC TÊN.— Có máy điện khắc tên họ vào bút không tính tiền. Làm quà cho một người bạn một cái bút máy có khắc tên người bạn đó vào thì không gì nhã và quý bằng.

GỬI KHẮP ĐÔNG DƯƠNG.— Những bút của bản hiệu gửi đi đều có thơ chuyên môn xem rất cẩn thận và mỗi cái bút gửi đi đều có facture ghi số làm bảo-đảm. Nếu dù ở xa mua cũng không ngại mua phải hàng sấu.

MAI - LINH

60-62, Avenue Paul Doumer — HAIPHONG

● Téléphone 332. Boîte postale No 41 ●

Nhà bán kính và bút mở từ năm 1932

Ông chủ đi vắng, tội quái gì mà chạy nhanh chị.

Truyện vui có đề

MỘT độc giả gọi điện thoại đến nhà báo hỏi Lêta xem làm cách nào để được uống bia với ông chánh cẩm. Lê-ta đã đem câu hỏi ấy hỏi lại tôi. Và tôi đã trả lời Lêta như thế này :

Cách thì có thiếu gì cách. Chẳng hạn hãy cứ vào phòng giấy ông cẩm đã. Mà muốn vào được, thiệt cũng chẳng khó. Viên cảnh sát chạy giấy có giữ lại thì nói rằng vào ông cẩm có việc cần, việc rất cần. Rồi khi đã vào trong phòng giấy, sẽ làm bộ nực và kêu khá rõi rít lên, nếu ông cẩm là người lịch thiệp, — mà ông cẩm chính là người lịch thiệp, — ông ấy sẽ chẳng hẹp gì lại không mời mình uống một cốc bia — có lẽ ông ấy đương uống bia giữa lúc mình vào phòng giấy cũng nên.

Hãy uống bia đã — nghĩa là được cuộc rồi — còn việc cần thì sau sẽ hay. Mình có thể vui vẻ nói với ông cẩm chẳng hạn :

« Thưa ông tôi xin lỗi ông, tôi với bạn tôi đây rằng ông là một ông cẩm rất dễ dãi, rất có lòng tốt, bạn tôi lại không tin, vì thế tôi đã cuộc với bạn tôi rằng tôi sẽ xin bạn tôi vào phòng giấy ông để ông mời uống một cốc bia cho mà xem. Quả tôi đã được cuộc. Vậy tôi xin lỗi ông một lần nữa, và xin cáo từ ông, vì ngoài việc đánh cuộc, quả tôi chẳng có việc gì quan hệ để trình ông hết. »

Thư thế có lẽ cũng xuôi và tự nhiên lắm. Mà thiết tưởng ông cẩm cũng chả nỡ giận.

Đó là một cách. Còn thiếu gì cách khác. Và một phần lớn sự dắc thắng của câu truyện vui ở cách kể, cách viết hơn là ở mưu nọ mưu kia.

NHỊ-LINH

Cải chính

Bài *Vạn lý tình* trang 7.

Câu 8 xin đọc là :

Dơi động hoàng hôn thấp thoáng bay.

Câu 6 :

Chiều mưa trên bãi nước sông đầy.

Xệ (*ngọng*) : Mặt gì mà nạ nằm vậy, hở bác nỵ?
— Mặt nạ dấy.

Kẻ đi đầy

(*Tiếp theo trang 6*)

Người ta quen tội nghiệp cho những kẻ đi vào tuyết sương, lặn lội chốn hoang hoa, hay chênh vênh ngoài quan tái ; văn chương cái nguồn thương xót, cũng vẫn nhắc nhở đến những tình cảnh lạ lùng. Xưa nay, người ta nặng lòng vì kẻ đi đầy trong gió, trong bão ; bây giờ, người ta còn phải thương thân lấy kẻ bị đi đầy trong nắng.

Họ cũng bị cái phụ phàng của đất trời, cũng một thân một mình như những kẻ ưu lạc muôn xưa, cũng ngơ ngác tìm cho lòng mình một chút ưa nương, cũng quay lên vì cuống sầu như con chim bị phá tổ,— cũng lang thang vơ vẩn trên đường.

Có kẻ bị đầy nứt da rụng lông, tê xương rát thịt, thì có người bị đầy gầy thân rạc vóc, nản trí kêu lòng ! Tuyết làm teo trái tim, thì nắng cũng đưa hơi tiêu điều, thổi héo những linh hồn hợ ngợ.

■

Kẻ đi thú nơi quan ải, xưa mong chờ chiếc áo của người nhà gửi cho. Và ở nhà, người thân nghe hơi sương, đã sắm áo bông sẵn sàng. Cho đến chim hồng cũng biết thương mà đề người ta buộc thư vào thân ; cho đến con chim nhạn cũng hiền lành mà giùm cái áo. Kẻ ở gửi cái ấm cho kẻ đi ; người xa được một lời đến từ chốn nhớ thương, chắc là sung sướng lắm.

Nay không còn khó khăn đi lại như xưa nữa, song tấm lòng người đi, nay vẫn không khác xưa. Thế nào mà mất họ không buồn, mà lòng họ không quanh quẩn như cây kim không yên hướng bắc, mà hồn họ không sờ soạng giữa không trung để tìm lại chốn xa xôi !

— Chỉ e lòng kẻ ở bây giờ không được đầm thắm ủi an, như những tấm lòng người thủa trước.

XUÂN DIỆU

Danielle Darrieux đã tới Hanoi

Đến chủ nhật 9 Juin, đào chiếu bóng Danielle Darrieux sẽ tới Hanoi.

Những bạn hâm mộ chiếu bóng sẽ được gặp nàng ở rạp Majestic hồi 9 giờ sáng, trong phim « Mayerling » chiếu lại lần cuối cùng trước khi về Pháp.

Mayerling ! Đó là thiên tình sử thảm thương của quận-công Rodolphe và nàng Marie Vetséra hay là mối hận ngàn đời chung cho hết thảy những đôi lứa yêu nhau mà chẳng trọn ?

Mayerling ! Đó một công trình bất hủ của mỹ-thuật thứ bảy với những phong cảnh thần tiên của kinh-thành Vienne tiếng tăm, với những « xen » linh-động nên thơ của Danielle Darrieux xinh tươi, ríu rít và Charles Boyer lãng-mạn, mơ màng...

Thế giới đã hoan-nghênh và sẽ mãi mãi hoan nghênh Mayerling cùng với Symphonie inachevée, hai phim mà về dàn cảnh, về cốt chuyện cũng như về lối đóng trò của các tài tử, ta có thể nói là gần hoàn toàn.

Dân Hanoi chỉ còn một dịp này để bùi ngùi, thương xót cho một cuộc tình duyên thơ mộng và bi đát đã làm chảy biết bao suối lệ.

Trong giờ nghỉ có nghệ sĩ Phạm-anh-Hệ ca hát những bài du dương.

Tiền thu sẽ giúp vào quỹ hội Truyền-bá học Quốc-Ngữ.

Giá vé từ 0 30 đến 1p. Có bán vé ở : những hiệu thuốc Tây Tin, T. C. Quyền, Neyret, Bon Secours, hiệu kem zéphyr và tiệm Anh Mỹ.

Cùng các bạn hội viên Ánh Sáng

Người tùy phái của đoàn Ánh Sáng có đánh mất một tập biên lai thu tiền niên liễm hội viên đánh số từ 459 đến 500.

Chúng tôi xin cảnh cáo là những biên lai ấy đều kể như là vô giá trị.

Các hội viên Ánh Sáng thấy ai cầm biên lai có đánh số ấy đến thu tiền, xin lập tức báo cho chúng tôi biết.

Đoàn ÁNH SÁNG
lai cảo

Sách mới

— **Thề non nước** (*loại tiểu thuyết*) của Nguyễn-khắc-Hiếu, giá 0p20.

— **Phóng đãng** (*tiểu thuyết*) của Nguyễn Tố, giá 0p30.

— **Pháp-Việt tự điển** (*dictionnaire Annamite - Français*) cuốn thứ nhất, giá 0p50 — do Thái-Lai tùng thư ở Thanh hóa xuất bản.

— **Ma thiêng** (*tiểu thuyết*) của Nguyễn-văn-An dày 24 trang, giá 0p20.

Cầu ô

— Cần một thiếu nữ để làm kiểu mẫu cho họa sĩ. Người tầm thước thân hình đều đặn nở nang.

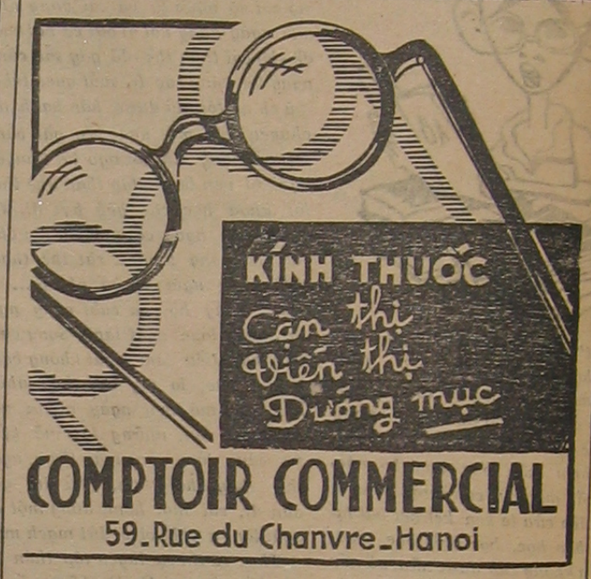
Lương hậu. Hỏi tại nhà báo.

— Có bằng diplôme, muốn tìm chỗ dạy học tư trong mấy tháng hè ở Hanoi. Hỏi M. Oanh, Tòa báo.

— Có bằng diplôme, muốn tìm chỗ dạy học trong tư gia ở Hanoi.

Hỏi M. Liêm, 9 Rue des Cuirs Hanoi

Các ngài muốn dùng
Chemisettes
Maillots de bain
Pull'over laine
CÉCÉ

COMPTOIR COMMERCIAL
59-Rue du Chanvre-Hanoi

Một tin mừng trong nước
Chỉ bảo mách giùm
Các ngài muốn hỏi những vấn-đề **kinh-tế xã-hội, chính-trị, pháp-luật** ví dụ : Ngài muốn tránh tụng tại tòa Nam Tây án, ngài muốn ứng-cử Nghị-viên, ngài có hàng muốn xuất-cảng, ngài muốn biết tư-cách hạnh-kiểm người nào, ngài muốn tìm một người nào không rõ địa-chỉ, ngài muốn thuê một căn nhà, v. v.

Các ngài khi có một công truyện gì ví dụ : Như xin học cho con em, khai-sinh, giá-thú, khai-tử, hoặc thuê người, xe đồ đạc, xin phép chữa lại nhà, xin phép hội-họp, xin cử ủy bản sổ làm giúp. Công việc nhanh chóng, kín-đáo cẩn-thận và rẻ tiền.

Bất luận điều gì xin cứ hỏi :
LƯƠNG-HỮU
Service de Renseignements Généraux
129 ROUTE SINH-TỪ
HANOI, *Tél. 1307*

Soir de Capri

48, FERBLANTIER
HANOI

MỖI NHÀ NÊN CÓ MỘT CUỐN

Vua Quang Trung

để sống lại những trận chiến tranh kinh thiên động địa của bậc Dân Tộc Anh Hùng nước Việt Nam ta. (Lịch sử tiểu thuyết Dân Tộc **Phan-trần-Trúc** soạn, nhà in Lê Cường Hanoi xuất bản, in gần xong, giá **0p.50**)

LỠ BƯỚC SANG NGANG

một tập thơ xưa nay chưa từng có, của nhà thi sĩ **Nguyễn-Bính**. Nhà in Lê Cường in bằng *giấy Offset* gần xong, giá **0p.50**

LAN HỮU

Một cuốn tiểu thuyết tình đã được khắp các bạn thanh niên tân tiến hoan nghênh, lại được cả các gia đình hãy còn theo khuôn phép cũ, cũng thi nhau mua cho con cháu đọc.

Tiểu thuyết của NHƯỢNG-TỐNG : Một nhà văn, một nhà chính trị đã được quốc dân yêu mến từ lâu và nhớ mong mãi cho tới nay.

Lan-Hữu đã được báo *Tin Mới*, *Việt Báo*, *Hanoi Tân Văn* phê bình, đặt lên trên những tiểu thuyết có giá trị hiện nay.

Có bán khắp các nơi, giá 0p50. Mandat mua sách gửi cho Lê Cường 96 route de Huế, Hanoi.

Luthart ĐỨNG TIẾNG KÊU ĐẸP BỀN

Guitares
Banjos
Violons

Mandolines et accessoires de Lutherie

DƯƠNG THIỆU TƯỚC
57, *Rue du Chanvre* 57
— HANOI —

Docteur

CAO XUÂN CẨM

de la Faculté de Paris. Ancien Médecin Chargé de l'Institut antivénérien de Huế

Chữa đủ mọi bệnh. Chuyên-trị Nội-thương và bệnh Hoa-liễu

Khám bệnh tại :

153 Henri d'Orléans — HANOI

(Phố Cửa Đông, cạnh hội Hợp-Thiện)

có phòng dưỡng bệnh

Sách :

Nói chuyện nuôi con

bán tại hiệu Thuỵ Ký 98 Hàng Gai (Rue du Chanvre), — Hanoi

Giá 0p35 một quyển

Làm nhà nên dùng

gỗ

TÁN
CAÔI
CHÒ

viết thư hỏi

ĐINH VĂN TƯỜNG

Fournisseur de Bois

Tél. 14 Bến-Thuỷ (près de Vinh)

Mặt đẹp như xuân

Ngày xuân về mặt muốn tươi đẹp rực-rỡ, nên sửa điện, da sẽ không bao giờ hư nhu : nẻ bắt gió, bắt nắng, giám sần, to da, v. v...

aimo mỹ viện

Nên mua máy uốn tóc : 100p.—200p.—400.— đến 1800p. — Máy điện Rayon Violet ; 80p. — 150p. Máy sấy tóc : 25p. — 350p.— Máy uốn lông mi : 0p,90 — 12p.00 Máy điện Máy điện Massage (soa nắn) : 9p.— 45p. — 240p. — Máy làm nở vú (ngực đàn bà) 40p. — 380p. Máy điện kẹp mũi làm dọc dừa 485p.— tondeuse điện : 70p. — Douche pul-

MỸ ...AMY... VIÊN

Thân đều, ngực (vú) nở, dáng đi đẹp. Chỉ dùm điểm-trang giữ gìn các lối lịch sự. Giá sửa từ MỘT ĐỒNG. Răng đen, trắng. Uốn rượm tóc.

MY VIEN AMY 26 Hàng Than Hanoi

hiệu hớt tóc ?

vérisateur điện 60p. — Vibro Masseur Standart 18p.— Kìm uốn tóc thường : 1p.80— 9p.50— Thuốc uốn tóc permanence : 1p.— 2p. — 3p. Purma (fabrication américaine) làm lông mi dài cong Nếu mua máy, xin dạy cách làm cẩn thận, chắc chắn. *Amy đại-lý các máy sửa đẹp Pháp — Anh — Mỹ*

Rượu Cốt Nhật

MARTELL

là thứ rượu đã nổi tiếng từ 200 năm nay

ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN

L. Rondon & Cie Ltd 21, Bd Henri-Rivière HANOI

THUỐC TRƯỜNG-SINH
NGÂM RƯỢU

Cao hồ-cốt, tặc-kè, Sâm, Nhung, Tầm gửi cây giâu, cao Kim-anh, Cam-khởi tử, Tô-hợp-hương, Đông-trùng hạ-thảo, và nhiều vị thuốc bổ quí giá theo trong bài thuốc *Trường-sinh Gia-truyền* chế luyện thành bánh thuốc này. (Dùng rượu ta, rượu ty hay rượu vang tốt mà ngâm). Hương-vị rất thơm, uống ngon tuyệt trần, không có rượu thuốc, rượu bổ nào ngon bằng. Uống rượu này ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, tinh thần minh mẫn, bền trí, nhớ lâu, bổ tinh, sinh huyết, nhan sắc quang nhuận, trừ được các tật bệnh, suốt đời mạnh khỏe, trẻ mãi không già. Bởi vậy gọi là « Bánh Trường-Sinh ».

Người khỏe mạnh uống càng tăng sức khỏe, người nào yếu đau như kể dưới đây uống rượu ngâm bánh Trường-Sinh này đều khỏi cả : Những người đau mới khỏi, các bà sau khi mới sinh nở, người ở nơi nước độc, người bị bệnh ngã nước, bệnh phòng tích, bệnh ho, hen, xuyễn, bệnh thở, bệnh vàng da (cả trong lòng trắng con mắt cũng vàng) bệnh tê thấp, bệnh nhức xương, bệnh ăn không tiêu, ngủ không được, bệnh di tinh, mộng tinh, thận hư, đau lưng, bốc hỏa, các ông giao hợp yếu, các bà huyết xấu, kinh không đều, ra khí hư, những người đại tiện không đều, nước tiểu không trong, uống rượu ngâm bánh Trường-Sinh này đều khỏi cả.

CÁCG DÙNG : *Hộp lớn (giá 1p.00) ngâm thành 3 chai (litre). Hộp nhỏ (giá 0p.35) ngâm thành một chai (litre) trong một ngày là dùng được. Mỗi chai rượu bổ này đáng giá 3p.00, uống hết lại chế thêm rượu vào cho đến lúc nhạt thì thôi. Nếu muốn đặc, muốn tốt, ngâm thật nhiều bánh thuốc, ít rượu, sẽ thành một thứ rượu khai vị (apéritif) rất quí để uống trước khi ăn cơm và trước khi đi ngủ rất bổ, mà lại có đủ sức trừ được các bệnh như đã kể trên. Nếu chỉ cần ngon rượu để uống được nhiều kh ng say, không mệt, không bốc nhức đầu thì ngâm thật ít thuốc và nhiều rượu. Nam phụ lão ấu và người có thai đều dùng được. Trước khi ngâm rượu bóc bỏ bao sáp đi. Xin nhận kỹ hiệu phật 12 tay, có chánh phủ chứng nhận, của nhà thuốc Hồng-Khê.*

NHÀ THUỐC HỒNG-KHÊ

Tổng-cục tại 88 Route de Huế (ngay trước cửa Chợ Hôm) Hanoi và có đại lý các nơi, là một nhà thuốc có danh tiếng của người Việt-Nam đã được thưởng hội tinh vàng và bằng cấp ban khen. Mua thuốc Hồng-Khê xin nhận kỹ giấu hiệu phật 12 tay có chánh phủ chứng nhận kẻo lầm thuốc giả. *Có biếu sách Gia-đình Y-dược và Hoa-Nguyệt Cẩm-Nang (có cước) tính hóa giao ngân.*

Thuốc sán sơ mít

Rất thần hiệu, Số 26. Giá 0p.70

Mắc bệnh sán, hay đau bụng vặt, hay ăn của ngọt, hễ đói là đau, đi ngoài thường theo ra con trùng như sơ mít lẫn với phân, có khi tự nhiên ra ở quần, rất là bẩn thỉu, nếu không chữa, trùng sán ngày một nhớn ra, sức người ngày càng yếu dần, sinh chứng đau sói hai cạnh sườn, mà thiệt mạng, uống thuốc này cam đoan trong hai giờ, ra ngay con trùng giải 12 thước, khỏi hẳn. Các ngài có mua xin mua cho được Thuốc sán sơ mít Thanh-xa (dấu hiệu con voi) giá 0p.70 mấy là thứ thật kẻo nhầm thuốc giả uống vào thêm hại.

Thuốc run

Bất cứ người nhớn hay trẻ con, mắc bệnh run đứa hoặc run kim, hay tưa nước rãi, đói hay quặn đau bụng, uống thuốc này buổi chiều ra hết run không phải tẩy. Giá mỗi gói 0p20.

Thuốc bổ dạ dầy

Uống thuốc run hoặc thuốc sán của bản đường, đã ra hết rồi, nên uống thêm thuốc này, cho bồi bổ dạ dầy, và giết hết vi trùng và trứng của run sán còn sót lại, thì không bao giờ mắc bệnh run sán nữa, người chóng trở nên mạnh khỏe béo tốt. Thuốc này có đặc tính chữa bệnh : *Đau dạ dầy*, ăn chậm tiêu, hay đầy hơi, đau tức ngực, đau xuyên cạnh sườn. đau ngang thắt lưng, khi đau khi không, như giã cách, uống thuốc này một hộp bớt ngay, ba hộp khỏi hẳn. Giá 1p60. Các thứ thuốc kể trên hiện có bán tại

Nhà thuốc THANH-XA

73, góc phố hàng Thiếc và hàng Nón — HANOI

Ngoài cửa treo cờ vàng

Ở xa mua tính hóa giao ngân.

Đại lý. — Haiphong : Mai-lĩnh, Nam-định : Việt-long, Hai-dương : Quang-huy, Bắc-ninh : Vĩnh-yên, Sơn-tây, Tông : Quý-lợi, Việt-trì : Vạn-lợi, phố Việt-lợi, Vĩnh-yên : Ngọc-tân, Phúc-yên : Thanh-phong, Phủ-thọ : Tế-hòa-đường, Hà-đông : Thanh-xa cửa chợ, Hồng-gay : Đại-thành, Thái-nguyên : Quảng-thành, Hòa-bình : Kim-long, phố Đồng-nhân, Thanh-hóa : Thái-lai, Ninh-bình : Ích-trí và đại lý rượu Vạn-vân, Vinh : Sinh-huy, Huế : Đức-thành, Viêntiane : Việt-hòa, Uông-bí : Mai-lĩnh rue Vernaz.

Và khắp các tỉnh những nơi treo biển đại-lý Thanh-xa đều có bán.

LƯỠNG NGHI BỔ THẬN
LE-HUY-PHACH

Trong có 100 người đàn ông, ở thế kỷ này, thì có đến 90 người có các bệnh ở thận. Bại thận, đau lưng, mờ mắt, ù tai, rức đầu, tiểu tiện vàng, tinh khí loãng... Hoặc sinh ra mộng-tinh, di-tinh, hoạt tinh, liệt dương... Hoặc những người vì thủ dâm mà sinh ra tức ngực, hay đánh trống ngực, di-tinh, mộng tinh... Hoặc những người sau khi khỏi bệnh phong tình vị uống phải nhiều thứ thuốc công phạt làm bại thận khí mà sinh ra đau lưng như bẻ, ù tai, chầy nước mắt, hoa mắt, rụng tóc, ướt quí đầu...

Có các bệnh kể trên đều dùng « Lưỡng nghi bổ thận » số 20 của Lê-huy Phách các bệnh khỏi hết — sinh khí cố tinh, khỏi bại thận, khỏi di tinh, khỏi mộng tinh, khỏi hoạt tinh, khỏi liệt dương, chắc như vậy ! Lưỡng nghi bổ thận số 20 của Lê-huy-Phách là một thứ thuốc bổ thận hay nhất ở xứ này. Giá 1p.00 một hộp

đàn bà bất điều kinh
DÙNG THUỐC LÊ HUY PHÁCH HAY NHẤT

ĐIỀU KINH CHUNG NGỌC số 80 giá 1p50. Các bà có bệnh bất điều kinh, khi lên tháng, khi xuống tháng, huyết ra tím đeu, có khi ra khí hư nữa. Trong người bần thần mỏi mệt, kém ăn, ít ngủ, hoa mắt, ù tai, đau bụng khi hành kinh... dùng thuốc Điều kinh chúng ngọc số 80 của Lê huy Phách, kinh nguyệt điều hòa, tốt cho sự sinh dục. mau có thai nghén.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1p00 — Các cô kinh hành sai hẹn, tháng có, tháng không, da vàng, quầng mắt thâm người nhọc mệt, dùng Diều kinh bổ huyết số 21 giá 1p00, kinh hành đúng hẹn, da dẻ hồng hào. khỏe mạnh luôn luôn, tăng thêm vẻ đẹp.

thanh niên cuu khô hoàn
TRỊ TẬN GỐC CÁC BỆNH LẬU

Một thứ thuốc lậu hoàn toàn linh nghiệm, hay hơn hết thảy các thứ thuốc Tây, Tàu, Ta, đã có bán từ xưa ở xứ này. Thuốc này có đặc tính chữa các bệnh Lậu : không cứ là kinh niên hay mới mắc, tức buốt hay ra mủ, bệnh Lậu phải lại hay phải nhiều lần, bệnh Lậu có nhiều biến chứng nguy hiểm, bệnh Lậu ở đàn ông, đàn bà hay đàn bà có thai đều dùng Thanh Niên Cứu Khổ Hoàn số 70, giá 1p20, dùng được nhiều ngày, khỏi tuyệt nọc các bệnh Lậu, Thứ thuốc Thanh niên cứu khổ hoàn này hiệu nghiệm phi thường. Các ngài hãy hỏi những người đã dùng qua rồi sẽ biết.

Khắp các tỉnh : Trung, Nam, Bắc Ai-Lao, Cao-mên có đại lý của nhà thuốc:

lê huy phach

19 Bd GIA LONG (hàng gio) HANOI

Imprimerie spéciale de la Revue Ngày-Nay. Tel. 814 — Hanoi

Le Gérant : Nguyễn-tường-Long